

Година XXVII
Број 748
30. април 1966.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Dan BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

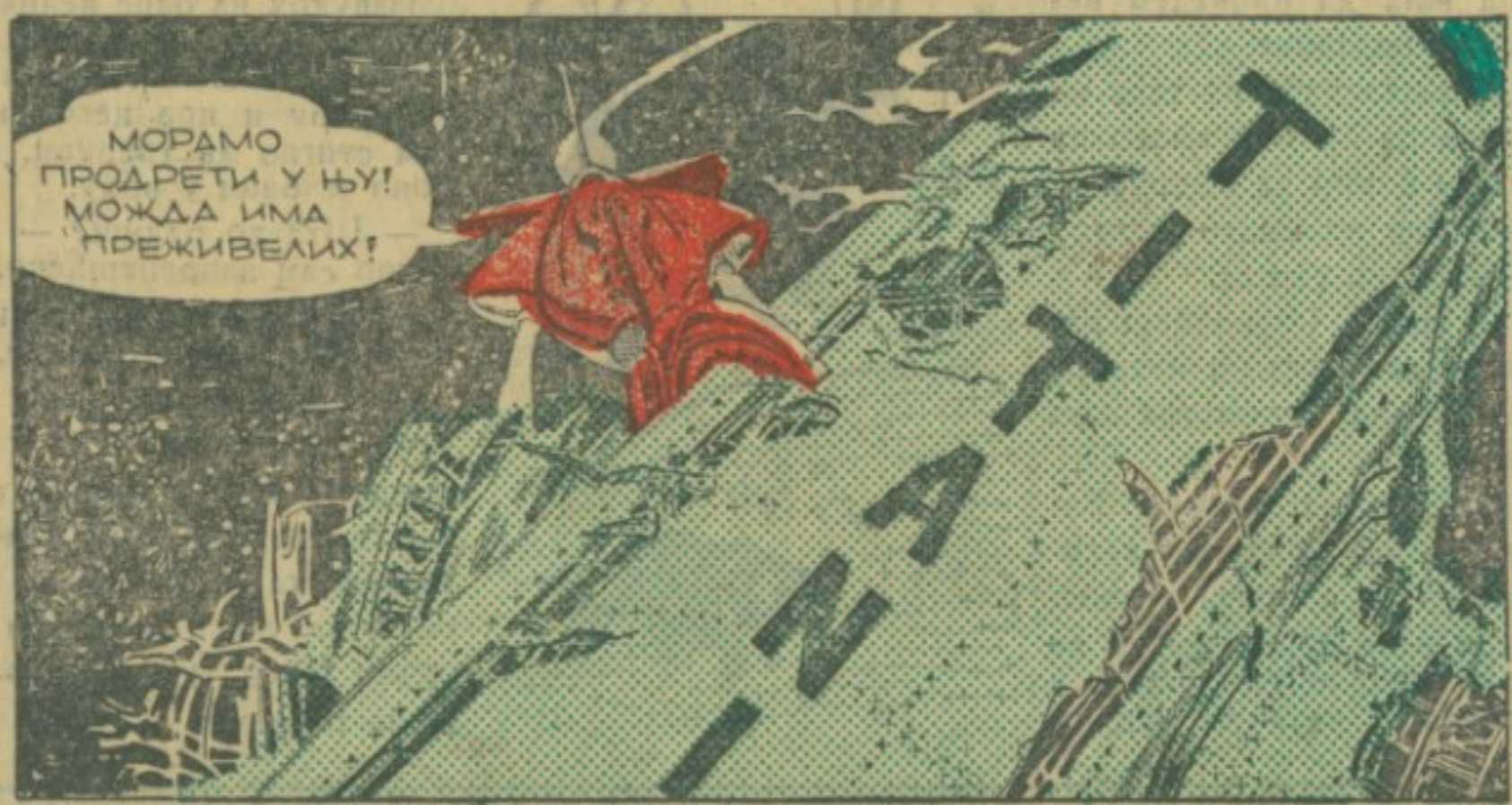
НАСТРАДАЛИ БРОД У ВИДНОМ ПОЉУ!
ПА ОД ЊЕГА НИДЕ ОСТАЛА НИ ТРЕКИНА!

РАКЕТЕ ЗА СПАСАВАЊЕ НАПУСТИЛЕ СУ ОЛУПИНУ!
ПРЕТРАЖИТЕ ЦЕО КОСМИЧКИ ПРОСТОР У КРУГУ ОД 15.000 КИЛОМЕТАРА!

ЈЕДНИМ БРОДОМ ЗА СПАСАВАЊЕ УПРАВЉА ФЛАШ ГОРДОН
РАДАР РЕГИСТРУЈЕ ОЛУПИНУ! МОРАМ ЈЕ ИЗБЛИЖЕ ОСМОТРИТИ!

МОРАМО ПРОДРЕТИ У ЊУ! МОЖДА ИМА ПРЕЖИВЕЛИХ!

ОНИ У КОСМИЧКИМ ОДЕЛИМА МОЖДА СУ ЈОШ ЖИВИ! НЕКА ИХ ПРЕУЗМУ ЛЕКАРИ!

ТО ЈЕ ЈЕДНА ОД РАКЕТА ЗА СПАСАВАЊЕ ОД НАСТРАДАЛОГ БРОДА.
...АЛИ, НЕ ОДГОВАРАЈУ НА МОЈЕ РАДИО-ПОЗИВЕ!

НА БРОДУ СЕ ВИДИ ВЕЛИКА ПУКОТИНА! А ПУТНИЦИ...

ГОВОРИ ФЛАШ ГОРДОН! ПРЕГЛЕДАО РАКЕТУ ЗА СПАСАВАЊЕ И НИСАМ НАИШАО НА ПРЕЖИВЕЛЕ. ТРАГАЊЕ СЕ НАСТАВЉА!

ОСАМДЕСЕТ ШЕСТ ПРЕЖИВЕЛИХ ОД БРОДА! СМЕШТЕНИ СУ У АМБУЛАНТУ!
ПРЕЧЕШЉАЛИ СМО ЦЕНТРАЛНИ РЕЗОН ЧЕСРЕКЕ! ТРЕБА ПРОШИРИТИ КРУГ!

ТРАГАМО ВЕЧ 30 ЧАСОВА! ПОНЕСТАЈЕ НАМ ГОРИВА!
ПОЗИВАМ НАТРАГ СВЕ СПАСИЛАЧКЕ ЕКИПЕ!

НЕШТО СЕ ВИДИ НА КРАЈЊОЈ ГРАНИЦИ ДОМЕТА РАДАРА!
ГОВОРИ ГОРДОН! ТРАЖИМ ДОЗВОЛУ ДА ИСТРАЖИМ ПРОСТОР ВАН ЗОНЕ ОДРЕЂЕНЕ ЗА ТРАГАЊЕ!

КРОЗ БЕКОБЕ

КАМЕНИ УЏБЕНИК

Археолози сматрају да је најстарији „уџбеник“ за који историја зна такозвани „Гудејин ваљак“. Нађен је у Уру, некадашњем главном граду државе Сумераца, и потиче из 24. века пре наше ере. То је у ствари камени стуб висок 2-20 метра, на коме су очувана, упуства за грађење кућа и храма, уклесана клинастим писмом. Та упуства је издао Гудеа, сумерски краљ и велики свештеник у граду Лагашу.

ПРВИ ПОШТАНСКИ САНДУЧИЋИ

У Паризу су се 1667. године појавили поштански сандучићи, први у свету. Они су били изум неког Пелисона Фонтанијеа који је за њихово постављање мо-

рао да добије нарочиту дозволу Луја XIV. Фонтаније је по добијању ове дозволе израдио и пустио у продају и нарочите поштанске карте. Он је јавно улицама рекламирао нов начин дописивања тврдећи да је „посао убацивања карата у сандучиће на улици веома кратак и да се људи више не треба да боје да ће срести каквог шпијуна“.

ВОЈНИЧКИ ПОЗДРАВ

Сутрадан после своје победе над шпанском флотом 1588. године, адмирал Дрејк је сазнао да ће краљица Јелисавета доћи да лично награди и одликује најхрабрије морнаре. Као добар дипломата и галантан човек, Дрејк је одмах издао дневну заповест:
„Пред заслепљујућом лепотом њеног љубког величанства сваки морнар треба, примајући одликовање, да закљони очи десном руком“.
То је, по мишљењу неких стручњака, порекло војничког салутирања.

У ОВОМ БРОЈУ:

- ИЗ РАТНЕ БЕЛЕЖНИЦЕ
- АНЕГДОТЕ
- ШАХ
- СПОРТ
- ЧОВЕК РАСТЕ
- МОЛИЈЕР У НАШЕМ ПРИМОРЈУ
- НА ИЗВОРИМА ДРЕВНЕ МУДРОСТИ
- КАКАВ ВИ ЖИВОТ БИО БЕЗ ТОЧКА...
- МЛАДИЦА
- ХУМОР
- ВАКТЕРИЈАДА
- МОЈ ПРИЈАТЕЉ МАЛИША

Кроз нашу земљу

ЛОГАРСКА ДОЛИНА

На крајем северу наше земље, скривена међу Камнишким Алпима налази се надалеко чувена Логарска долина. Иако забачена, спојена је са Љубљаном (82 км) и Цељем (69 км) веома dobrим путевима.

Логарска долина није усамљена у Камнишким и Савињским Алпима. Недалеко од ње налазе се још две алпске долине — Матков Кот и Робанов Кот. Иако су све три изванредно лепе и живописне, Логарска долина је ипак најпознатија и најлепша.

Логарска долина, као и остале две које смо поменули, настала је радом глечера у ледено доба. Због свог карактеристичног амфитеатралног облика, веома лако се препознаје на фотографијама. Има сасвим равно дно дуго око седам километара, широко од сто до 300 метара и просечну надморску висиину од 800 м. Са свих страна опкољена је импозантним алпским врховима међу којима се својом висином и изгледом истичу Плањава (2.399 м), Ојстрица (2.349 м), Брана (2.253 м), Турска гора (2.233 м), Мрзла гора (2.202 м), Камнишко седло (1.921 м) и Окрешељ (1.400 м).

Средином Логарске долине тече бистра речница позната по томе што има два извора и два имена. Ова речница прво извире као Савиња, да би се након водопада Ринке сасвим изгубила у кречњачким

НА УЛАЗУ У ЛОГАРСКУ ДОЛИНУ

громадама. Касније у средњем делу Логарске долине поново наилазимо на њу, али под именом Чрна.

Поред већ поменутог водопада Ринке, или како га још

називају Логарски шум, висином 120 метара у долини се налази још неколико мањих водопада и слапова. Један од њих је крај самог Планинарског дома.

Логарска долина полазна је гачка за многе планинске туре на Камнишке Алпе. Од слапа Савиње води веома приступачан планинарски пут за Окрешељ где се налази планинарски дом са 80 лежаја. Одатле се стазе рачвају на све стране. Једном од њих стиже се до познатих планинских летовалишта Камнишку Бистрицу и Језерско.

Захваљујући бујним пашњацима у долини, живописној шуми у низијским деловима Алпа и величанственим врховима који су и лети покривени снегом, Логарска долина је као створена за одмор. Због својих природних лепота, чистог ваздуха и планинске климе, она постаје стетиште све већег броја излетника.

Када се говори о овој познатој Долини треба спомени и то да је она била стетиште корушких партизана. У њој су били скривене партизанске болнице, амбуланте и штампарија.

УСПЕЛО ПЕЦАЊЕ

Недавно сам посетио своје рођаке на телу које дуго нисам видео. Остао сам код њих да проведем недељне празнике.

У недељу ујутру теча ме упита да ли бих волео да пођем с њим на пецање.

— Зар ви имате језеро? — зачудио сам се.

— Право језеро баш немамо, али постоји нека баറിца два километра од села.

Одосмо на пецање. Бара је била прилично велика, јер су и други становници села дошли да ту пецају. Бачили смо удице и стрпљиво чекали. Један...

два часа... Одједном се моја удица затресе.

— Ево га, ево га... — повикаше раздрагано пецачи.

Извукох из баре великог шарана и дадох га течи.

Он ми захвали, пажљиво узме рибу и пре него што сам стигао да трепнем, поново је баца у воду.

— Шта то радиш? — упитао сам запрепашћено.

Теча стаде да ме тапше по рамену умирујући ме.

— Одличан си пецач — рече. Али, знаш то је наш сеоски шаран. Сваке недеље га ловимо. Чију удицу загризе тај је победник — он мора увече да плати у крчми једну туру. Вечерас је на тебе ред.

АНЕГДОТЕ

НЕСПОРАЗУМ

На једном свечаном ручку приређеном њему у част познати италијански композитор Ђоакино Росини одржао је духовит пригодан говор на свом матерњем језику. Крај говора био је поздрављен учтивим аплаузом. После тога устао је један од гостију и стао да говори на енглеском језику. Његов говор званице су прекидале честим смехом. На крају је одјекнуо громовит аплауз.

Учтиви Росини смејао се са осталима и громко аплаудирао мада ни речи није разумео.

— На вашем месту, маестро, ја не бих тако јако пљескала — дошапула му је сусетка за столом. — Говорник је само превео ваш говор.

ОНО ШТО ЊЕГА ЧУДИ

Заморен брбљањем једног не много паметног познаника чувени грчки филозоф Аристотел престаде да учествује у разговору:

— Па добро! рече му неуморни брбљивац — зар нисте зачуђени оним што сте управо чули?

— Оно што мене чуди — одговори му Аристотел — то је што не знам због чега моје уши морају да трпе кад имам ноге које могу да побегну.

АКО НИСУ ЊИХ ДВОЈИЦА, ТРЕЋИ ЈЕ...

Донео поштар познатом француском писцу Виктору Игоу једно писмо адресовано само — Првом француском поети. Иго одмах узме фијакер и одвезе се француском песнику Ламартину. Сад два песника почну да убеђују један другог да писмо припада оном другом. На крају се сложе да заједнички отворе писмо. На њихово обострано изненађење могли су да прочитају наслов: „Мој драги Алфреде...“

Писмо је било упућено француском писцу Алфреду де Мисеу.

Ripley's

Веровали или не!

НАЈКРАЋА ВЛАДАВИНА У ИСТОРИЈИ

НИЗАМ, ЈЕДАН ВОДНОША ИЗ АЈМЕРА (ИНДИЈА), СПАСАО ЈЕ ОД ДАВЉЕЊА МОГУЛСКОГ ЦАРА ХУМАЈУНА А ОВАЈ ГА ЈЕ НАГРАДИО ТИМЕ ШТО МУ ЈЕ УСТУПИО СВОЈ ПРЕСТО ЗА 8 ЧАСОВА

СВОЈУ КРАТКУ ВЛАДАВИНУ НИЗАМ ЈЕ ОБЕЛЕЖИО ТИМЕ ШТО ЈЕ НАРЕДИО ДА СЕ УМЕСТО СРЕБРНОГ „ИСКУЂЕ“ СПЕЦИЈАЛАН НОВАЦ ОД КОЖЕ. (1555)

РИБА КОЈА МОЖЕ ДА СЕ УДАВИ

MACROPODUS OPERCULARIS МОЖЕ ДА СЕ ОДРЖИ У ЖИВОТУ САМО АКО РЕДОВНО ИЗЛАЗИ НА ПОВРШИНУ ДА БИ УДАХНУЛА СВЕЖ ВАЗДУХ

У ЧЕДЕНСКИМ ПЛАНИНАМА

У КОЛОРАДУ ЧЕСТО СЕ НАИЛАЗИ НА СТУБОВЕ СASTAVЉЕНЕ ОД ПОЈЕДИНАЧНИХ КАМЕНОВА РАЗЛИЧИТОГ ОБЛИКА КОЈИ СЕ СТАЛНО ПАДАТЕ АЛИ НЕ ПАДАЈУ

ГРВ

ФРАНЦУСКЕ ПОРОДИЦЕ БАЗЕН КОЈА ПОТИЧЕ ЈОШ ИЗ 14. ВЕКА ИСТОБЕТАН ЈЕ СЕ АРЖАВНИМ ГРВОМ ШВЕДСКЕ

ГЕРХАРД ШОНИНГ

(1722 - 1780) ПРОВЕО ЈЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ У КОПЕНХАГЕНУ 8 ГОДИНА И ТО ПО ТРИ ДАНА У СЕДМИЦИ КАО СТУДЕНТ А ДРУГА ТРИ КАО ПРОФЕСОР (1742 - 1750)

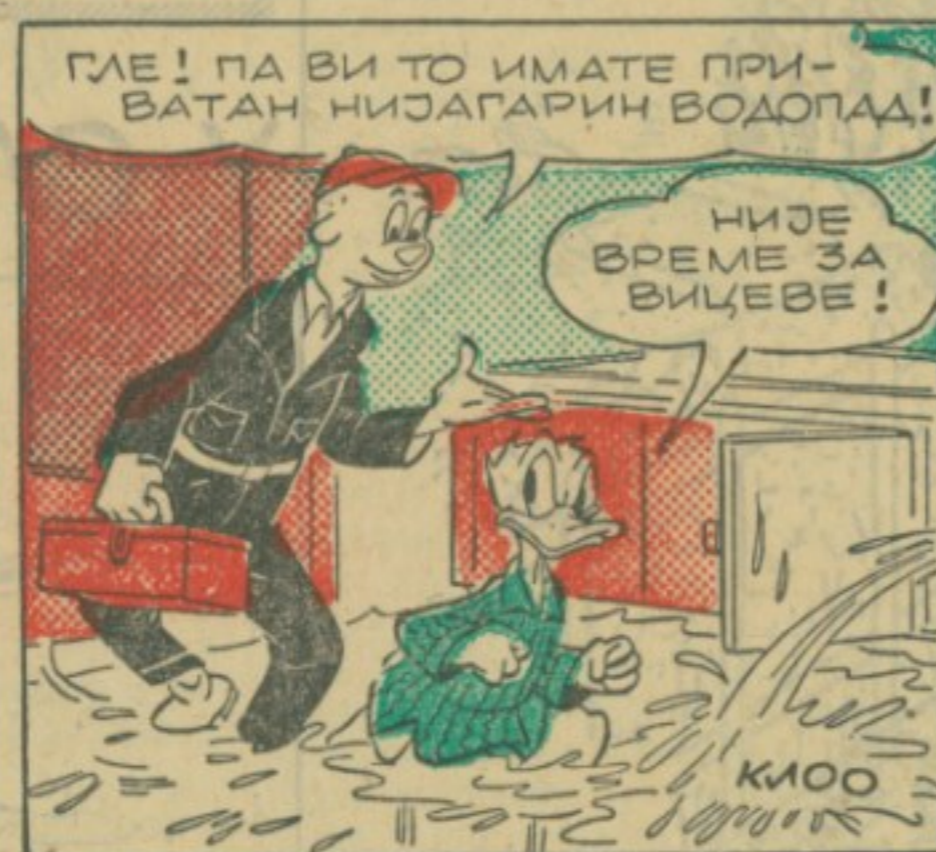
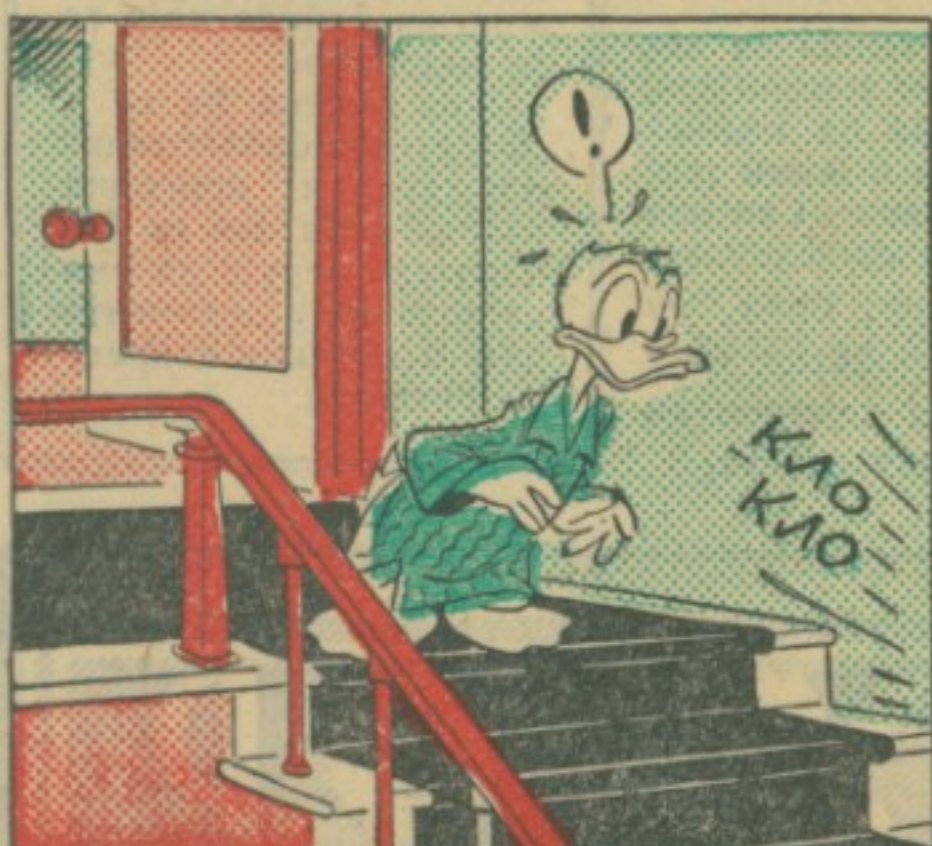

Мале ПРИРОДНЕ СВЕТИЉКЕ

ПЕЧУРКА PLEUROTUS OLEARIUS ТАКО ЈАКО СВЕТА И ТАМИ ДА СЕ УЗ ЊУ МОЖЕ ЧИТАТИ

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

СПОРТСКИ КАЛЕИДОСКОП

* Када су се једном 1823. године на игралишту колеца у Рагбију, у Великој Британији, њаци играли лоптом, један од њих, неки В. Елис, дограбио је лопту у руке и потрчао према супротном голу. Суиграчи су се бачили на њега и покушали да му је узму. Тако се родила нова игра — рагби. Овај историјски догађај у спорту забележен је на спомен-плочи колеца.

* Бокс је, без сумње, један од најстаријих спортова: први описи борбе песницама потичу од пре 5.000 година.

* Хокеј на трави спада међу веома старе спортове: игран је много и то у разним варијантама. У 15. веку у Енглеској је био толико раширен да су га играли чак и на друмовима и на улицама.

* Велики аутомобилски ас Фанђо, петоструки светски првак, био је пре но што се посетити аутомобилским тркама возач аутобуса.

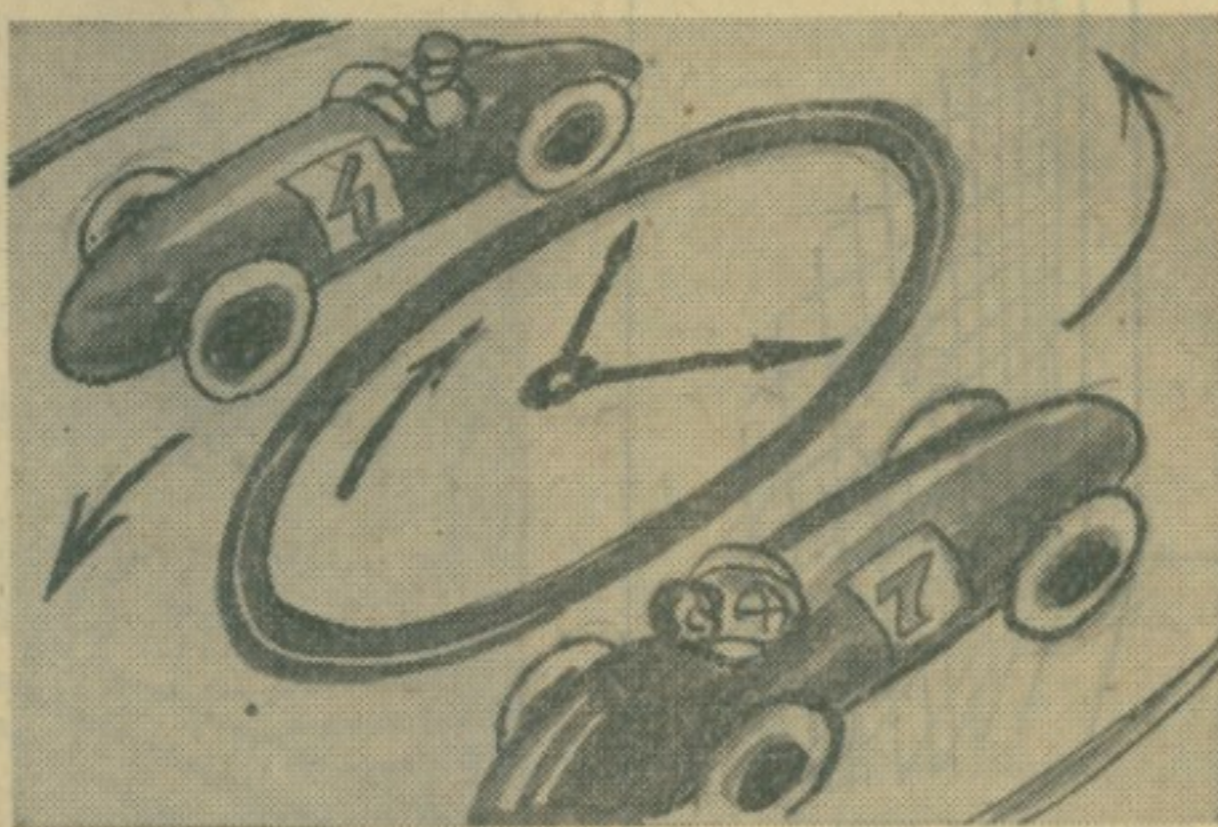
* У правилима рагби-клуба у Блекниту из 1862. године можемо прочитати:

Члан 8. Играча који има лопту противник сме ударити ногом у цеваницу.

Члан 10: Мада је дозвољено зграбити противника за врат треба пазити да га не задавите.

* Године 1871. састали су се на боксерском рингу првак Енглеске Џејмс Мејс и амерички првак Џо Коберн. После једног часа и 17 минута судије су прекинуле меч јер су се читаво време противници само „студирали“, ни један једини пут се нису додирнули песницама.

* Почетком овог века два Француза су се посвађала за време једне партије билијара па су се одлучили на двобој: за оружје су изабрали — билијарске штапове. Али, двобој је завршен брзо и без

крви јер су се штапови изломиле на комаде.

* Године 1904. Британски фудбалски савез издао је правилник према коме су фудбалери морали да носе гаћице које покривају колена „да њихова голотња не би вређала женску срамежљивост“.

* Тек почетком нашег века, кад су били израђени први експлозивни мотори, аутомобили су почели да пости-

жу брзину од преко сто километара на час. Пионир италијанских тркача Амедео Назаро постигао је 1908. годину брзину од 200 километара.

* На међународном конгресу за спортску медицину одржаном 1947. године у Минхену надуго и нашироко расправљало се о томе да ли је опасно купати се после објед. Петнаест лекара је тврди-

ло да је то опасно, 29 их је било против овог мишљења, док четворица нису имала одређено мишљење о томе. Тако ово питање ни до данас није решено.

* Кад је познати француски боксер Марсел Сердан, светски првак у средњој категорији за 1948. годину, први пут путовао у Америку, одлучио се за путовање морем. Како морски ваздух није пријао његовим живцима касније је искључиво путовао авионом. Године 1949. погинуо је у једној авионској несрећи.

* Европски аутомобилски тркачи нерадо учествују у познатим америчким тркама у Индијанополису. Те трке одвијају се у смеру који је супротан кретању казаљке на часовнику, док у Европи аутомобили јуре тркачким пистама у истом смеру у коме се казаљке крећу.

* У Олимпији на Пелопонезу археолози су ископали велики камен тајак 144 килограма на коме је било уклесано: „Бибон је једном руком дигао овај камен изнад главе“.

ПОЗОРИШТЕ ПИСАЦА

Авангардни Енглески сценски ансамбл слави овог месеца десетогодишњицу свог постојања. У мају 1956. године, кад је основан, Енглески сценски ансамбл приказао је драму „Осврн се у гнев“ Џона Осборна. По мишљењу многих позоришних људи и критичара то је значајно револуцију позоришта, и оставило траг на

савременој драми широм света.

Под утицајем Осборновог дела позоришту се обратило мноштво младих писаца. Његов утицај се примећује и на телевизији, а филмски редитељи: Жак-Лик Годар у Француској, Антониони у Италији, Американац Џозеф Ложи и Тони Ричардсон у Британији, изјавили су да много дугују Ос-

борновом снажном друштвеном документу.

Низ знаменитих савремених драмских писаца, како европских тако и америчких, одаје при знање Енглеском сценском ансамблу због његове храбрости и упорности у приказивању нових експерименталних дела у току његовог десетогодишњег постојања.

Уређује: Паја Патак

Ква
Ква

Добар
КВАЛИТЕТ

— Пери, твој менир је савсим као нов! — приметио је једном Попај Пери-Ждери.

— Да, тако је то кад је роба доброг квалитета. Замисли: само: купио сам га још пре пет година, три пута сам га давао на чишћење, два пута сам га променио у кафани и нему ништа — одговара Пери-Ждери.

Америци донесе једног папагаја.

Попај је, наравно, заборавио на поручбину. Сетио се тога тек када се вратио с пута. Кренуо је по граду да нађе папагаја. Али, на његову жалост папагаја није било и он је купио сову и однео је Оливи с речима:

— Ово је најређа врста папагаја из области Сен-Мадре — покушао је Попај да се извуче.

— А говори ли тај папагај? — интересовала се Олива.

— Засад још не, али погледај само како најљубиво слуша.

Не зна
их оно

Паја је наурио да оде и посети неког свог пријатеља који има малу кћерку. Пошто девојчицу дуже није видео сматрао је да треба да јој однесе поклон. Отишао је у радњу где се продају деце играчке и замолио продавачицу да му покаже неки поклон прикладај за девојчице.

— Узмите ову дивну лутку. Погледајте је само. Кад је положите на леђа она затвори очи и одмах засни, као право дете — стаде продавачица да хвали једну лутку.

— Ви, очигледно, никад нисте имали посла с правом децом — одговори Паја и уместо лутке купи неку другу играчку.

Малерозни
Паја

— Што ти данас лоше изгледаш — каже Паји Патку колега у канцеларији.

— Мани ме, молим те! Ноћас, односно боље речено у зору вратио сам се кући и таман почео да се селачим кад се Пата пробуди и уништа ме: „Због чега устајеш тако рано?“ и шта ћу, куд ћу, него се наново обучем и дођем овамо — заврши своју исповест малерозни Паја.

Зна се

Паја пришива дугме на капуту а Пата му се смеје. — Том напругу је место на другом прсту. — Знам — одговори јој Паја — на твојом.

Намена

Олива је замолила Попаја да јој са путовања по Јужној

»БАКТЕРИЈАДА« И ЊЕН АУТОР

Причају да су почетком овог века неки професори на руским медицинским факултетима починjali испит на микробиологије питањем:

— Па, младићу, знате ли „Бактеријаду“.

Ако би студент одговорио потврдно и да би то доказао још и изрецитовао стихове из поеме онда би му, чак и кад из микробиологије ништа више није знао, тројка била обе збегена. Јер аутор „Бактеријаде“, талентована научница и једна од првих руских жена-микробиолога, Лјубов Михаиловна Гаровиц-Власова, у шаливим и високопарним стиховима, као што и пристаје свечаној оди, изложила је краatak преглед микробиологије и драматичну историју ове науке.

Лјубов Михаиловна је рођена 1879. године и средњу школу завршила је у Одеси. У Русији тог времена пут на уни-

верзитет био јој је као жени затворан и због тога је, с препоруком познатог бактериолога Бардаха, отишла у Париз где је тада у Пастеровом институту радио истакнути руски научник Менчиков. Лјубов Михаиловна је постала његова ученица и под његовим руководством израдила је и одбранила докторску дисертацију: „О самозаштити организма против бактерија“.

По повратку у Русију била је лекар у Петрограду, затим је руководила научно-истраживачким радом у војномедицинској академији. После револуције била је директор санитарно-бактериолошког института Киргизије, професор на медицинском институту у Дњепропетровску, сарадник у разним медицинским институтима у Лењинграду. Умрла је 1941. године. Из њене поеме-уџбеника даћемо део у коме су описане разне врсте бактерија.

Различите су црте у бесмртној породици Олимпијаца. Пун величине облик је громовника Зевса, Одавајношћу младости одишу црте младог Хермеса, Мрачни Хефест хромоноги мрзодно гледа испод ока, Јарко блиста Афродита својом лепотом зрачном. Тако су различити и облици разноликих бактерија. Једни су лонти подобни, као лик сребрнате Дијане. Кокама њих називају и све су налик једна на другу, Баш као што су у Нептуновом царству таласи слични шумни. Коке понеке увек усамљене и мрачне блуде

Као што се киклони, туђећи се један од другог, по пећинама крију, Толико је лепши, напротив, радостан пример диплокока. Као Пирам и Тизба, прилепљени се на веки векова једна уз другу. Заједно живе свој век и заједно умиру... Кокама другим суђено беше да личе на странне ланце Којима зрвни Зевс, господар богова и људи, У неву свом беспопитном на стени прикова Прометеја. Стрептококама називају њих и читавим низом болести Бедно племе смртника за страдања оне приковане...

И тако су из стиха у стих описане и окарактерисане све врсте бактерија, несреће које оне доносе, начин борбе против њих. Укратко, био је то, како би се данас казало, „кра так курс“ из микробиологије, само у стиховима.

У ВАСИОНИ КРУЖИ 472 САТЕЛИТА

Према подацима, којима располажу француски астрофизичари, у васиони данас још круже 472 сателита. Њихове функције су врло разноврсне. Оне служе као аутоматске лабораторије, осматрачке станице, телекомуникациони релјеји, метеоролошки извештачи или инструменти за разговора научна мерења.

Многи од њих ће кружити око земље хиљадама година. Стручњаци су увелико почели да се баве проблемом тог космичког „старог твожња“ који ће једног дана морати да се лови у васионском простору да не би упрожавало свемирски саобраћај.

Данашњи сателити представљају следбенике два змајца опремљена са 47 ракета

које је пре 3.000 година пре наше ере кинески мандарин Ван Гоу потпадио у намери да своју летелицу пошаље у васиону. На жалост, гориво ракете се брзо испрошило и тако се први сан о освајању космоса завршио на земљи.

И У ТОМЕ РЕКОРДЕРИ

Француски рекордер по броју истетовираних цртежа на телу јесте неки Марсељан М. Сангерини. Он на својој кожи има укупно 417 цртежа, један чак и у уху.

Међутим, изгледа да светски рекорд не припада њему већ Енглезу Симонсу: он се у току свог живота истетовирао равно 2714 пута!

ПОЛА МИЛИОНА ЦИГАЛА НЕДЕЉНО

Аутоматска производња цигала усавршена је до те мере да данас само у Великој Британији има 30 фабрика које раде аутоматски. Оне запошљавају само 40 радника и службеника. Таква једна фабрика производи недељно пола милиона цигала.

Машине прецизно одређују сразмеру воде и глине, контрола се врши електронским путем. Преимућство аутоматске производње је велико: постиже се знатна уштеда у радној снази и добија бољи квалитет произведене цигле.

ДРАГОЦЕНА ЗАКРПА

Сликар Вани Ђуфреј приметио је неког старог скитницу који се мувао око његове куће у Сан Рему. Заправо, његову пажњу привукла је једна шарена закрпа на панталонама старог скитнице. Када га је запитао како је дошао до ње, старац му је одговорио: „Па, рупа на мојим панталонама постајала је све већа и кад сам једном нашао на сметлишту ову крпу одлучио

сам да их закрпим. Крпа је била прљава и сасвим је добро одговарала мојим прљавим панталонама.

Сликар је дао старцу своје целе панталоне а узео је његове. Затим је отишао закрпу и очистио је. Стручњаци су утврдили да је закрпа у ствари фрагмент слике Салватора Розе, Салваторијело, славног барокног сликара и песника који је умро у Риму 1973. године.

Јеловник једног кита

Китови звани главате уљешуре не једу само рибу. То се најбоље могло видети на једној изложби коју је приредио институт за рибарство у Владивостоку. Међу остацима хране нађеним у трбуху једног убијеног кита налазио се један аутомобил-играчка од пластичне масе, једна женска ташна, туба крема за

сунчање, једна ташна за акта од пластичног материјала, разбијена бочица од колонске воде, па чак и кости једне рибе — сабљарке. Сви ови предмети имали су једну заједничку особину: били су бели. Своју првобитну боју изгубили су под дејством китових желудачних сокова.

СТОГОДИШЊИЦА ЖЕНСКОГ ПОКРЕТА У БРИТАНИЈИ

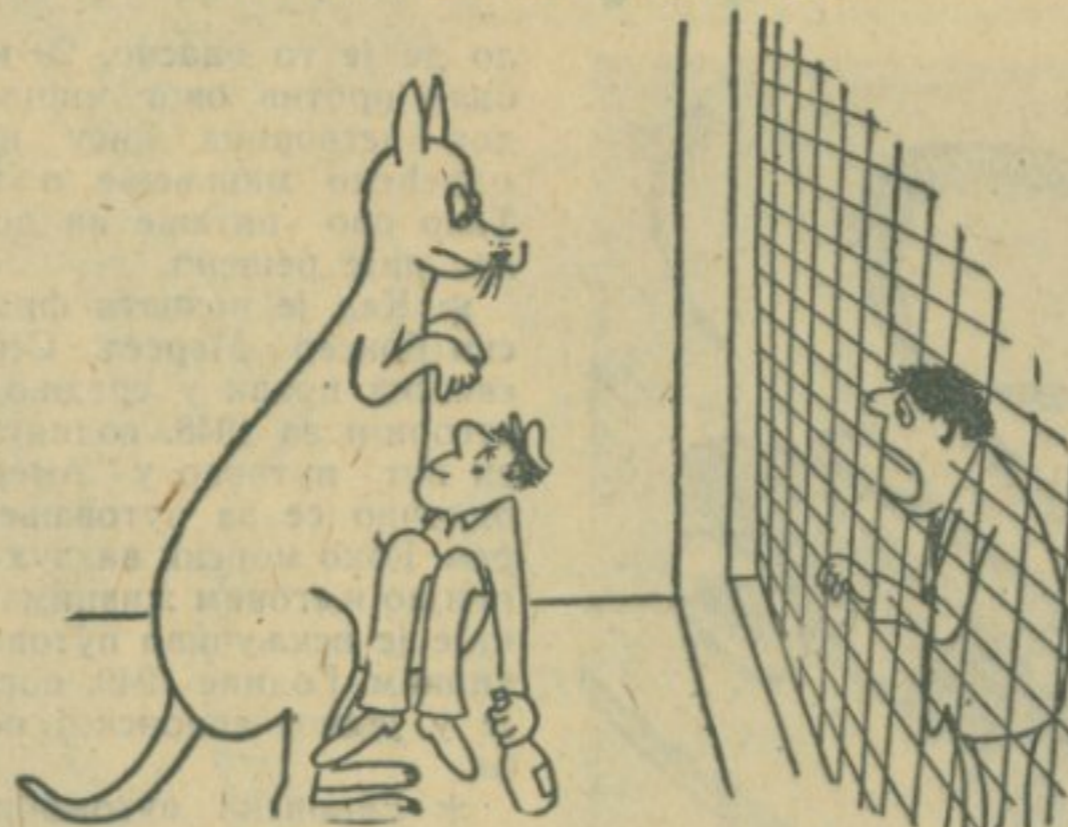
Ове године женско друштво у Британији слави стогодишњицу по четка организованог покрета за женско право гласа у овој земљи. У јуну 1866. године Џон Стјуарт Мил, филозоф и економиста (1816—1873) поднео је прву петицију Парламенту у којој се тражи да се женама да право гласа. Друштво се касније развило из одбора који га је подржавао.

Јуна месеца ће се у „Фосетовој библиотеци“ одржати и пригодна изложба. За ову се библиотеку верује да има најпотпунију документацију о женском покрету у Британији.

— НА ОВАЈ НАЧИН ШТЕДИМ НОВАЦ ЗА БЕРБЕРИНА

КАД ЧУВАР ПРЕТЕРА

— ИЗЛАЗИТЕ ИЗ КАВЕЗА, ОТПУШТЕНИ СТЕ!

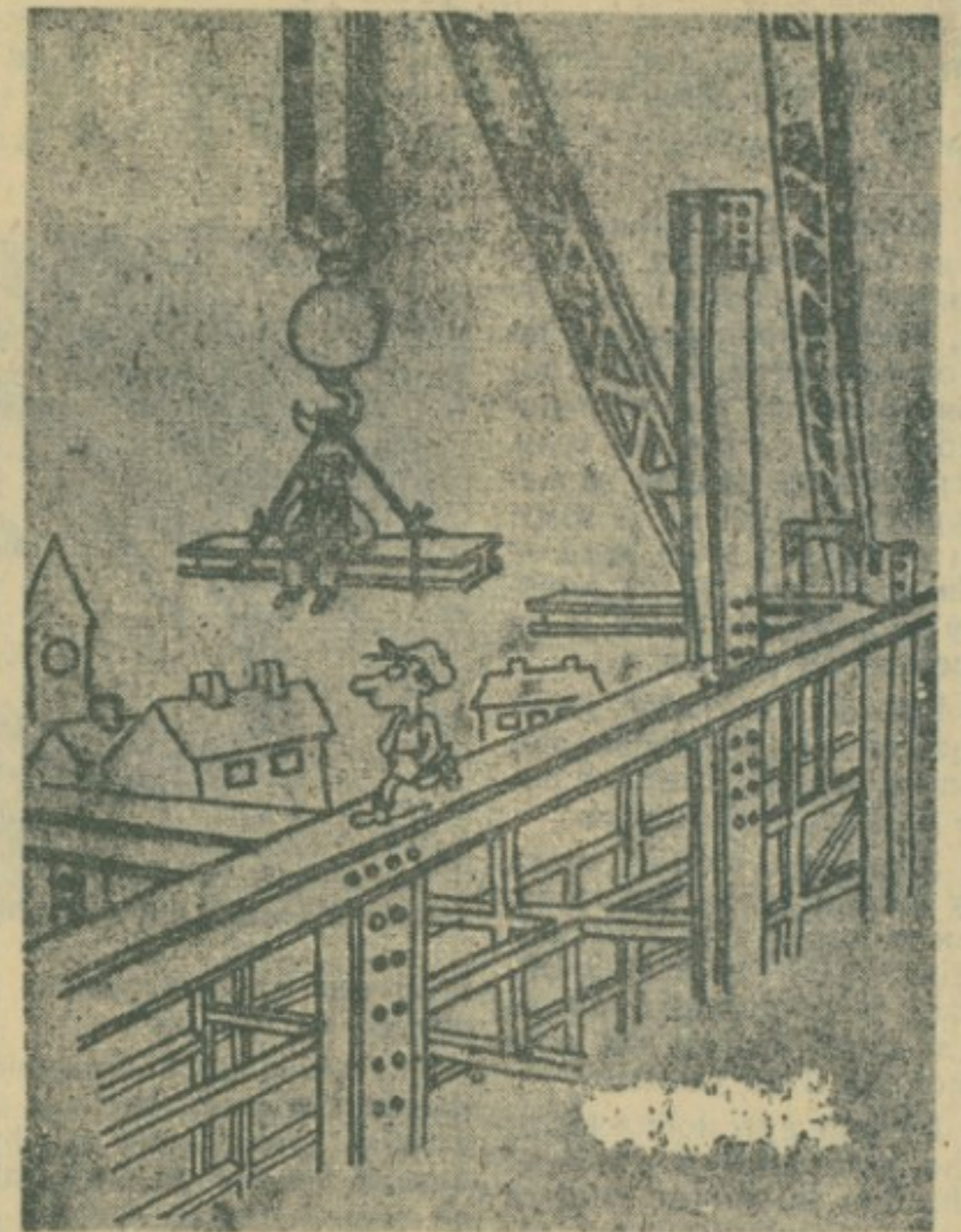
— НАЈЗАД САМ НАШАО МЕСТО ГДЕ МОГУ ДА ПРОВЕДЕМ ОДМОР ПОТПУНО САМ.

ЖУМОР

У СЛИЦИ И РЕЧИ

И ВЕШТИЦЕ СУ СЕ МОДЕРНИЗОВАЛЕ

— ХВАЛА ТИ, СИНЕ, ШТО СИ МИ ДОНЕО РУЧАК. ПРИПАЗИ СЕ ДОК ИДЕШ КУЊИ, МАЛИ СИ ЈОШ, А УЛИЦЕ СУ ОПАСНЕ.

— ДА ЛИ СУ МОЖДА ОВУДА ПРОШЛА ДВА ОДВЕГЛА ДАВРА?

РАЊЕНИК ОСВОЈИО ТОП

Сава Колунџија, борац 1. батаљона 2. бригаде Осме кордунске дивизије, нашао се у борби за Цазин септембра 1944. године у близини ватреног положаја једног непријатељског топа којим је противник ометао напредовање 2. батаљона.

Колунџија се у критичном тренутку прикључио топу с намером да бомбом уништи постојећу, али су га они приметили, осули ватру и ранили га на четири места. Сава се пријатно лежећи непомичан. Мислећи да је мртав, послуживци топа кренули су према њему. Кад су му пришли сасвим близу он их је покосио рафалом из аутомата. Оноко рањен, Сава се довукао до топа, заузео закљон и успео да одбие нападе непријатеља. Држао се све док његови другови из батаљона нису стигли.

ОТЕО НЕПРИЈАТЕЉУ КАМИОН ИСПРЕД НОСА

Тонко Кутлеша био је пре ступања у Народноослободилачку војску возач. Приликом напада на Врблицу Кутлеша је спазио пред једном зградом немачки камион пун војне опреме. Недалеко од камиона налазили су се војници. Забављени оним што се дешава испред њих, на возило готово и нису отишли. Није им напоследку ни на ум падало да би се неко усудио да им отме камион. А Кутлеша је управо то учинио.

Неопажено се привукао камиону, ускочио у кабину и појурио. Чувши звук мотора, Немци су потегли оружје али се Кутлеша није дао збунити. Чврсто држећи управљач срећно је стигао својима.

РУКОВОДИЛАЦ ИЛЕГАЛНЕ ИНТЕНДАНТУРЕ

Према налогу партије Лизика Јамчар Мајда, службеница из Љубљане, запослила се одмах после окупације у једном клерикалном предузећу у граду. То предузеће постало је убрзо упориште Комунистичке партије и Ослободилне фронте за пријем и отпрему радио-пријемника и одашљача за НОВЈ.

Мајда је у исто време смело преносила илегални материјал из Љубљане за Бели Крајину. У граду је водила и илегалну интендантуру цивилног сектора и обављала многе друге опасне послове све до фебруара 1943. године. Тада је, пошто је њен рад у граду постао немогућ, отишла у партизане.

ЗАРОБЉЕНИК ОСЛОБАЂА УХАПШЕНИКЕ

Кад су почетком 1945. године у Словеначко приморје почеле да пристижу четничке колоне с намером да се пробију у Трст, Алберт Груден, познати словеначки диверзант и руководилац партизанске обавештајне службе у том крају, напао их је на путу између Ивањске Бистрице и Трста минама које је сам конструисао.

У том смелом нападу изабацио је из стро-

Из рајшне бележнице

ја 70 фашистичких војника. Сутрадан су четници опколили бункер у коме је био Алберт са двојицом другова. После шесточасовне борбе тројици храбрих партизана нестало је муниције. Покушали су да се пробију. Том приликом Алберт је заробљен. У затвору му је пошло за руком да домами стражара у хелију, разоружа га и затим ослободи све ухапшенике.

БЕНЗИНСКОМ ФЛАШОМ НА ТЕНКОВЕ

За време борбе за друго ослобођење Ливна, која је трајала тридесет и шест часова други батаљон Четврте пролетерске армије се пробио у град и запосео неколико кућа. Борци су направили барикаде на прозорима и са њих одбијали налете. Непријатељ је убрзо

довукао топ и поставио га на шездесетак метара од кућа из којих се бранио усамљени батаљон.

Непријатељски војници су неколико пута долазили и до самих кућа, у једну су чак упали, али су на крају одлучним противнападом одбачени. Противник је напоследку довукао тенкове. Под њиховом заштитом још је чешће наваливао на пролетере.

Први напад тенкова је заустављен ватром из оружја. Партизанима је однекуд допала до руку флаша са бензином и када су и други пут наишли тенкови бацили су је на најближи тенк и он је букнуо. Одбивши и тај напад, пролетери су се одржали до општег напада свих партизанских јединица на град.

ЦРКВЕНО ЗВОНО — ЗНАК ЗА ЈУРИШ

У лето 1941. године за време напада на Шипово код Јајца, Ракита Душан, лугар из Љуша, заједно са два борца неприметно је ушао у насеље. У закљону иза олуке пута, Душан је приметио хаубицу. Почели су да се прикрадају оруђу. Из непосредне близине бацили су се на посаду и ликвидирали је.

Душан се затим упутио ка цркви и звоњавом дао знак осталим борцима, који су били у непосредној близини Шипова, да поју у напад. Шипово је тако заузето на јуриш, а готово цела непријатељска посада у њему била је заробљена или уништена.

САМ ЗАРОБИО 23 ЧЕТНИКА

Раде Свилар, пушкотмитраљезац из 13. личке бригаде заробио је приликом напада на Грачац, 1943. године, четничку посаду једног бункера.

Пошто је од заробљеника добио знаке распознавања, Свилар је истрачао на улицу и пошао у сусрет групи четника. Они су га упитали за одзив и он им је одговорио — „Дрина“.

Причекао је да му се четници приближе, а онда потеглао аутомат и повукао обарач. Изненађени четници нису ни помишљали на отпор. Тако је Раде Свилар сам заробио двадесет и тројицу непријатељских војника.

ДЕСЕТИНА СПАСАВА ОДРЕД

За време повлачења Ловћенског батаљона — крајем маја 1942. године — са Вилуса према Голији, Васиљу Копривици, земљораднику из околине Никшића, пало је у део да са једним одељењем нападне четнике и тако олакша извлачење преморених бораца.

Василије је са својим друговима смело насрнуо на четнике, пробио се кроз њихов положај, стигао до четничког минобачача и запленио га. Изненадним препадом изазвао је такву пометњу међу четницима да они нису више ни покушавали да нападну одред тако да се он извукао према Голији без икаквих губитака.

ТРОЈИЦА ПРОТИВ ЦЕЛОГ ГАРНИЗОНА

Децембра 1942. године развила се тешка борба за Доб код Мокронога. У том жестоком окршају нарочито се истакао познати словеначки бомбаш Јоже Кудинџ Ибар.

Јоже се са тројицом другова наоружаних митраљезом пробио у град. Тамо се читав

дан тукао са талијанском посадом. Заслугом те усамљене групе бомбаша, која је целог дана одбијала непријатеља ликвидирао је гарнизон у Добу.

ПРИЈАТЕЉСТВО СА ЗАРОБЉЕНИКОМ

У борби на Јаворку 1. маја 1943. године народни херој Милун Ивановић заробио је италијанског новинара који се није, како се касније сазнало, борио против партизана.

Милун се брзо спријатељио с Италијаном па је овај решио да се придружи партизанима. И када је Милун убрзо затим био по други пут теже рањен, Италијан га је носио целим путем од положаја до болнице.

ЕВГЕНОВЕ ДИВЕРЗИЈЕ

Евген Матељка, један од најпознатијих словеначких диверзаната, предводио је почетком 1943. године групу која је продрла у добро брањени рудник живе у Идрији. Спустили су се дубоко у окна без икакве заштитне опреме и минирали рудник. После експлозије рудник није радио до краја рата.

Нешто касније минирао је и електричну централу код Идрије. Затим је организовао диверзантску акцију на немачко складиште бензина у Постојнској јами. Диверзанти су морали да пређу 12 километара под земљом да би стигли до складишта. Тим подухватом биле су уништене главне немачке резерве бензина.

Једном је Матељка за време биоскопске представе за немачке официре у Опчини код Трста, монтирао експлозив и том приликом уништио преко сто немачких војника и официра. Сличну акцију извео је и у Официрском дому у Трсту.

ЈУНАК ИЗ ДВА СВЕТСКА РАТА

У народу је остала легендарна успомена на четири партизана Јанковића, оца Филипа, народног хероја и његова три сина. Увек су се заједно борили. Тако је на Доброској плочи, марта 1942. године, Филип са својим синовима дочекао јаку четничку колону и потпуно је разбио.

Маја 1942. Филип је с групом бораца кренуо у напад на четнички штаб. Неопажено се привукао кући и убацио две бомбе. Уто је из куће излетео четнички командант Поп Кековић, млад и снажан човек. Он се одмах ухватио уокштац са старим партизаном Филипом. Али, јунак из два светска рата прикупио је последњу снагу и у борби на живот и смрт успео да савлада четничког команданта. При том је и сам рањен у руку и стомак. Но, упркос томе остао је у својој чети која је ушла у састав Четврте пролетерске бригаде.

НАДМУДРЕНЕ ПТИЦЕ

У једном војном логору у Сиднеју, у Аустралији, јато аустралијских птица „куравонг“ загорчавало је живот војницима. Птице су научиле да имитирају трубни знак за буђење и својим гласовима готово свако јутро дизале су из постеле 800 војника много пре прописаног буђења у 6 часова. Војници су се жалили свом команданту и он је наредио да се буђење трубом замени свирком на шкотским гајдама. Птице су биле надмудрене, јер нису могле да науче да имитирају и гајде.

ЦЕДУЋЕ ЗА НЕУРЕДНОСТ

На Бермудским острвима полицајци су овлашћени да изричу мандатске казне свим острвљанима и туристима чије су кратке панталоне краће но што је прописано дозвољено. Као потврду за плаћену казну кажњени добијају зелене признанице.

Према новом пропису на исти начин биће кажњаване острвљанке и туристичке које буду ишле у куповину с „папилотнама“ у коси. Њима ће после наплате казне бити уручиване наранџасте признанице.

ВЕШТА ВЕШТИНА

У једној полицијској станици у Дакару саслушавали су некадашњег куvara, у то време без запослења, неког Абдулу Барју, како је дошао до осам часовника који су били нађени код њега. Искористивши непажњу стражара, Абдула је успео да побегне. Када су га после неколико часова опет ухватили, код њега је у џеповима било — девет часовника. Последњи, девети часовник био је својина полицајца који га је саслушавашао.

НОЖЕМ ПРОТИВ МИТРАЉЕЗА

У познатој бици за рањенике на Сутјесци, борцима Мостарског батаљона никако није полазило за руком да у једном окршају сломају отпор непријатеља. Највише мука задавало им је јако утврђено митраљеско гнездо. У једном тренутку прослављени борац Обад Шефик, иначе учитељ из Благаја код Мостара, издвојио се из строја и сам кренуо ка упоришту.

Вешто пузећи привукао се непријатељу и из непосредне близине с ножем у руци, бацисе на митраљесца и његовог помоћника. Изненађени неочекиваним нападом, Немци нису могли да се снађу и Шефик је освојио митраљез.

ДЕВОЈКА СПАСЛА ЧЕТНАЕСТ РАЊЕНИКА

Батаљон којем је припадала осамнаестогодишња Вера Мишчевић из Старе Пазове претрпео је у борби код Бунарца, на путу између Зворника и Тузле, осетне губитке. У том окршају четрнаест рањених партизана остало је на бојишту, које је непријатељ стално држао под ватром.

Чинило се да им нико не може прићи. Међутим Вера је упркос великој опасности стигла до рањеника, извукла једног и опет

се вратила. Тако се враћала све док није спасла свих четрнаест рањеника.

Велику храброст Вера је показала и у борби на Челицама у Босни, почетком 1944. године. Иен се батаљон тада, под жестоком притиском непријатеља, почео колебати. У критичном тренутку Вера је позвала најближе другове и с њима пошла у противнапад. Понесени њеним примером јурирали су и остали борци и тако ослободили Челице.

ДЕЦА ИЗ НОВЕ ШУМЕ

ЕДВАРД БЕВЕРЛИ, ЧАЛОНЕР И ЊИХОВ ТРЕЊИ ПРИЈАТЕЉ ГРЕВИЛ, УСПЕЛИ СУ ДА УМАКНУ С РАЗБОЈИШТА...

БИТКА ЈЕ ИЗГУЂЕНА! БИЛО БИ БЕСКОРИСНО ДА ОСТАНЕМО!

КРАЈ ЈЕ ВЕК ПОБЕГАО ПРЕМА ОБА-ЛИ! А КУДА ЂЕМО МИ, ПРИЈАТЕ-ЉИ?

ЈА ИДЕМ СВОЈОЈ КУЊИ У НОВОЈ ШУ-МИ! САВЕТУ-ЈЕМ ВАМ ДА ПОБЕ-ТЕ СА МНОМ!

НИСУ ДАЛЕКО ОДМАКЛИ КАД СУ НАИШЛИ НА ШАЦИЦУ РОЈАЛИСТА КОЈИ СУ СЕ БОРИЛИ СА ШИШАВЦИМА...

ГДЕ! ШТА ДА РАДИМО? ДА СЕ САКРИЈЕМО ИЛИ ДА СЕ УМЕШАМО У БОРБУ?

ТО СУ НАШИ ЈОВУДИ... ЈА ЂУ ИМ СЕ ПРИДРУ-ЖИТИ!

ЗА ЧАРЛСА! ЗА ЕНГЛЕСКУ!

ЕДВАРД И ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ ОДЛУЧИЛИ СУ ИСХОД БИТКЕ. ШИШАВЦИ СУ УЗМАКЛИ ОСТАВЉА-ЉУКИ НА БОЈИШТУ МНОГО МРТВИХ...

ХВАЛА, ПРИЈАТЕЉИ! А САД МИ ОДЛАЗИМО! И ВИ ТРЕБА ДА УЧИНИТЕ ТО ИСТО!

ПРЕДЛАЖЕМ ВАМ ДА УЗМЕМО ТРИ НЕПРИЈАТЕЉСКЕ УНИФОРМЕ И ДА СЕ ПРЕСВУЧЕМО! ТАКО ЂЕМО СЕ ЛАКШЕ ПРОБИТИ ДО НОВЕ ШУМЕ!

НИКО НАС САД НЕ БИ ПРЕПОЗНАО!

ЕДВАРД ЈЕ У ПРАВУ! У ОВОМ ОДЕЛУ ЛАКШЕ ЂЕМО СЕ ПРОБИТИ!

НА КОЊЕ ПРИЈАТЕЉИ!

ФЛАУТА ОПЕТ У МОДИ

ГАЦЕЛОНИ

НИКОЛЕТ

Флаута је стари инструмент, развио се из примитивне фруле (од трске или шупље кости преисторијског доба). У току развоја настала су два основна типа који су постојали већ код древних народа Сумера, Кинеза, Египћана, а разликовали су се у начину држања. Из флауте која се држала „попречно“ развила се модер на флаута, коју је дефинитивно усавршио немачки флаутист Т. Бен (1847). Флаута се употребљавала најчешће као

оркестрални или солистички инструмент. Потпуни оркестар има обично две флауте: прву и другу.

Познати композитори Куперни, Телеман, Вивалди, чак и Бах и Хендел компоновали су музику за флауту. Као и на сваком једноставном инструменту и на њој је било тешко свирати добро. Кад је 1847. године немачки јувенил Теодор Бен усавршио флауту, Французи су је врло радо прихватили. После првог светског рата прославили су се као виртуози флаутисти: Клод Тафанел, Барер, Мојс. Дебиси и Равел дали су флаути значајно место у својим композицијама.

У Европи за пробужено и велико интересовање за овај инструмент највеће заслуге имао је Мојс. За последњих десет година музиколози су утицали на интензивније компоновање музике за флауту. Број аматера се удвојстучио. И на тај начин флаута је заузела прво место као соло инструмент.

Данас у Европи и Америци има око тридесет првокласних флаутиста, међу којима се четворица сматрају као нај

славнији: Baker, први флаутиста Њујоршке филхармоније, поседује савршену технику и мајстор је свога инструмента. Жан Пјер Рампал, најчувенији француски флаутиста, темперамантан је и шармира слушаоце, затим Аурел Николет, велики стилиста који свира са дубоком осећајношћу. И четврти Северино Гацелони, који је после више година експериментисања успео да открије значај — нове изражајне могућности флауте.

БАКЕР

ДОВОЉНА СУ ТРИ МЕСЕЦА...

У лукама неких тропских мора живи један подмукао не пријатељ који тамошњим рибарима наноси велике штете. То је шкољка тередо или тарет, код нас позната под именом шашањ, мекушац у облику црва који може покатак да достигне дужину и до 1,80 метра. Он буши дрво, нагри за преградне зидове брода, шипове на кејовима и на тај начин изазива знатне штете. У водама које су загађене овим мекушцима довољна су три месеца па да од брода остане само прашина.

Хемијска средства досад употребљена, као и креозот којим су покушавали да импре-

гнирају дрво за прављење бродова, нису имали већег успеха.

Амерички зоолог Р. Тарнер предлаже да се против ове шкољке бори биолошким методама. Вишегодишњим проучавањима она је дошла до сазнања да се извесне врсте морских црва хране јајима ове шкољке.

Међутим, са овим методама многи се не слажу јер у неким областима шашањ представља омиљено јело, на пример: рибарима југоисточне Азије као и аустралијским доморцима она служи за свакодневну исхрану а малезијски рибари је чак и гаје.

КУПИО ЛОКОТИВУ ДА БИ СЕ ВОЗИО ЊОМЕ

Призор се догађа у предграђу италијанског града Ферари. Продорни писак праћен шкрипом кочица и гломазне гвожђурије наговестио је заустављање локомотиве од сто тона. Из локомотиве је сишао механичар, направио је круг око машине, са задовољством одмерио новообојене делове и бакарне ивице које се сијају, проверио је да ли су клизајући делови добро подмазани, обрисао је праšину, одмакао се неколико корака уназад и задивљено уздахнуо.

Овај механичар не мора да страхује од саобраћајне не-

среће или незгода са претпо-стављенима. Реч је о једном италијанском власнику гараже који је годинама желео да постане власник једног воза и да вози локомотиву. Прво је изградио минијатурне шине, скретнице, вагоне. Међутим, чезнуо је за правом локомотивом. Једног дана је сазнао да једно италијанско предузеће продаје стару локомотиву. Одмах је купио локомотиву, на свом имању је изградио железничку другу дугачку један километар и отада сваког дана у часовима одмора и разоноде вози своје гвоздено чудовиште.

ЖАБЉИ ШАМПИОН

Овогодишњи шампион у скоковима постао је жаба по имену Лот Са Бил, која је у три скока успела да пређе 4,61 метра и тако свом власнику донела награду од 330 долара. Такмичење се одржало у Калаверасу у САД.

НАЈМАЊА

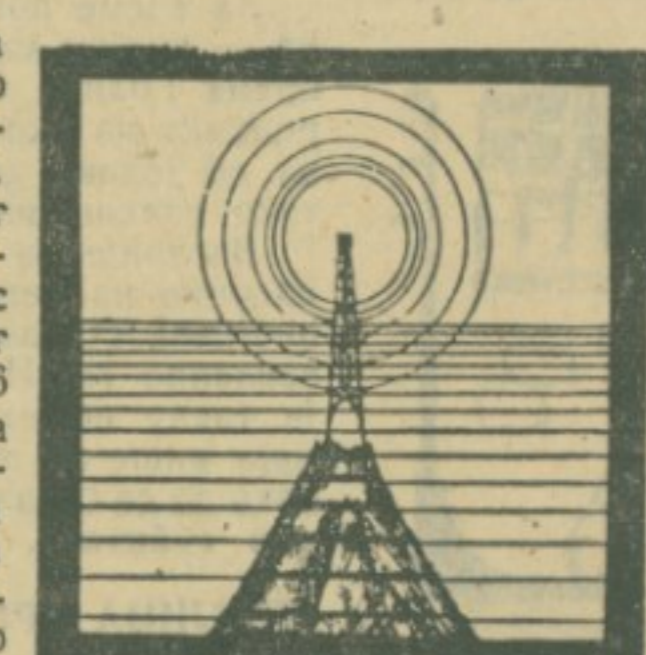

Најмања писаћа машина на свету израђена је у Белгији. Њена размера износи 16 x 17 сантиметара, висина само 5 сантиметара. У њу се може уметнути хартија свих величина. Иначе може да стане у џеп мантила.

МЕТЕОРОЛОШКА КУЛА НА ДНУ ОКЕАНА

Петорица океанографа са Вашингтонског универзитета до спели су на врх једне подводне планине у Тихом океану. Били су поштеђени заморног успињања. Опремљени акваланзима они су се спустили с палубе свог истраживачког брода и већ на дубини од 36 метара осетили су под ногама тло. Да је ова планина, висока три километра, само још мало виша, њен врх би вирео из воде. И на картама би био означен као острвце удаљено 420 километара од обале Северне Америке.

Метеоролози жале што тога острвца нема. Јер, овај рејон Тихог океана представља „белу пегу“ на снопич-

ким картама. Да би се одатле добила метеоролошки подаци потребно је стално крстари-ти океаном на нарочитим бродо-

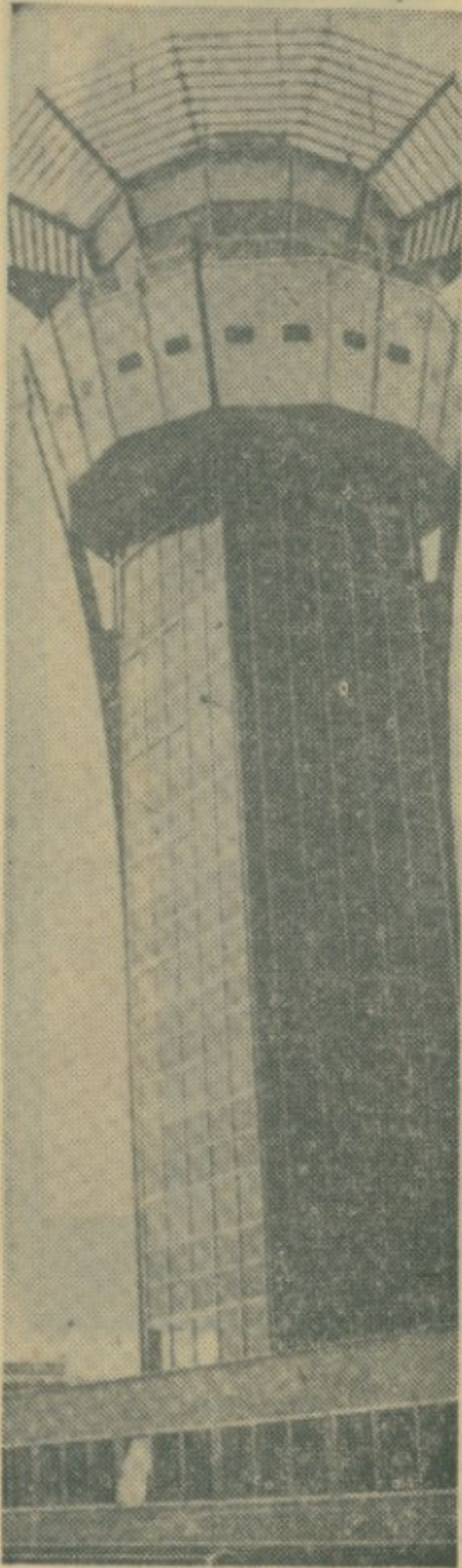
вима метеоролошке службе.

Пошто је екипа гњураца испитала подводну планину дошла је до закључка да се на њеном врху може поставити метална кула. Висина те куле била би свега 46 метара. То је сасвим довољно да горњи део куле не заплускују таласи.

Метеоролози планирају да на врху куле сместе читаву лабораторију. Апарати ће мерити и записивати температуру воде и ваздуха, брзину и правац ветрова, висину таласа. Сви ти подаци били би преко аутоматског радио-одашњача достављани на амерички континент.

НОВА КОНТРОЛНА КУЛА

Ова нова контролна кула на француском аеродрому Орли има 11 спратова и висока је 52 метра. Подигнута је

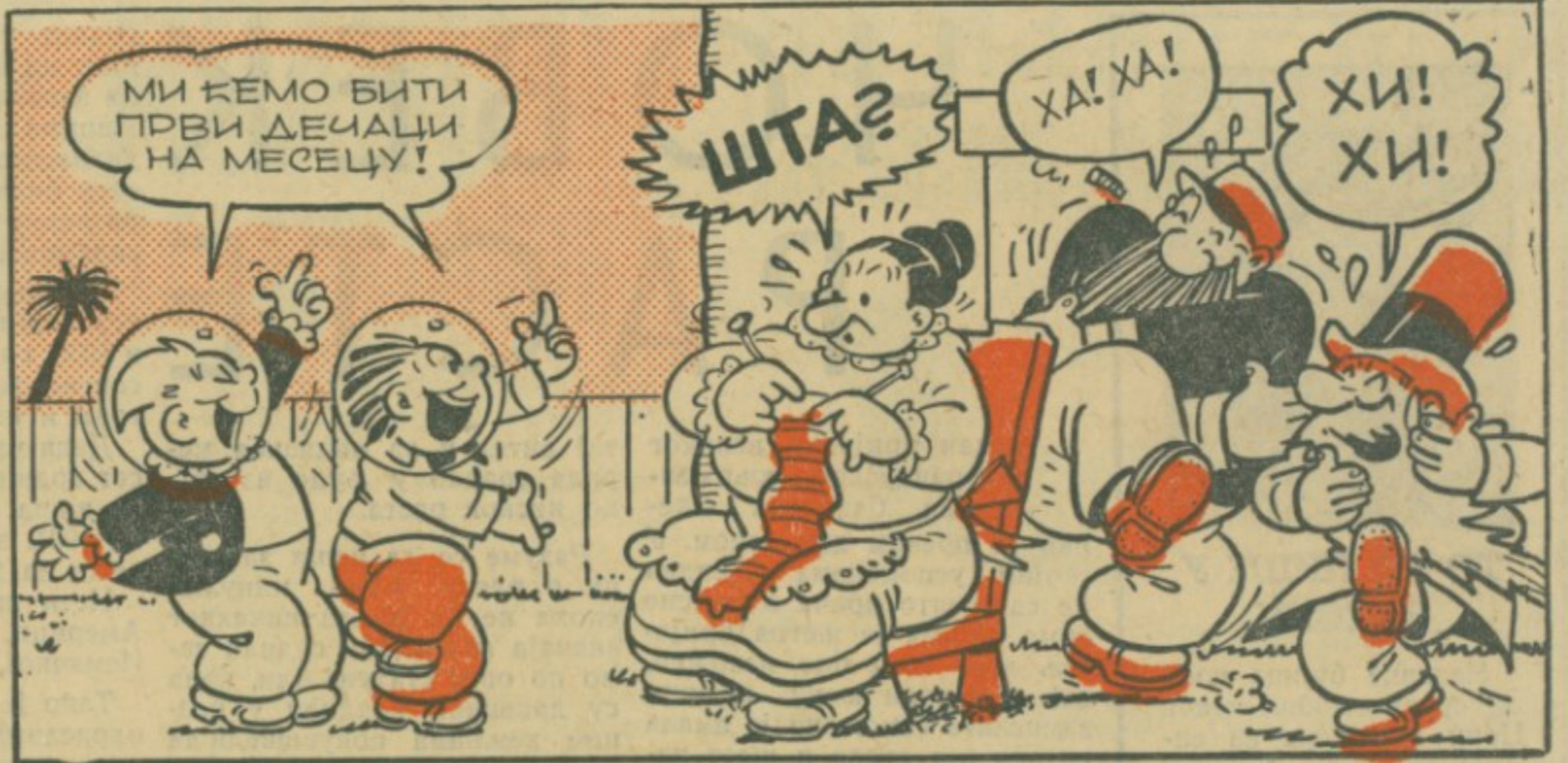
да би већ постојећим кулама помагала у контроли полетања. Сада са овог аеродрома сваког часа полете педесет авиона. Иначе, кула је снабдевена најмодернијим електронским уређајима.

Пуштање куле у саобраћај захтевало је и грађење нове писте дуге 3650 метара.

ИСКРЕНОСТ

Један грађанин Хелсинкија тачно је испунио све рубрике у пореској пријави. Остала је празна само једна: она у коју је требало убележити висину прихода. Када су у пореској управи, брижљивије загледали пријаву, видели су да у рубрици „примедбе“ стоји: „Без прихода који подлеже опорезивању. Живео сам од кријумчарења“.

Проверавање у судским архивама показало је да је подносилац пријаве претходно годину „проживео“ у затвору због кријумчарења. А оно што се на робији заради радом, по закону не подлеже порезу.

ТАЈАНСТВЕНИ ЛЕК

У Гринхилу на Средњем западу постојала је једна апотека. Њен власник је од пре четири недеље постао господин Блек.

Иако је тек кратко време живео ту, г. Блек је у Гринхилу већ стекао добар глас — имао је чудотворан лек чији је састав држао у највећој тајности. По свему изгледа да је тајну знао једино лекар у Гринхилу. Јер, с времена на време он би неком свом пацијенту написао рецепт који је знао да прочита једино г. Блек. Тада би он узео са полице велику зелену теглу која се од осталих разликовала по томе што

на њој није било етикете. Није ни могла да је има, иначе би са тајном било свршено.

Никакво чудо што је добри г. Блек свуда налазио на највеће поштовање. Многи су, без неког озбиљног разлога, одлазили лекару у нади да ће им овај преписати чудотворни лек који помаже од хиљаде болести тела и душе — лек над лековима, како су људи међу собом говорили.

Убрзо је поштовања достојни г. Блек увидео да мора узети помоћника, јер је број муштерија стално растао.

Апотекар Кинг — тако се звао помоћник — пре-

гледао је магацин и све полице редом. Застао је пред зеленом теглом.

— Нема етикету — рекао је са малим прекором у гласу будући да је био савестан апотекар. — Шта је у њој?

Господин Блек набра чело и рече:

— О томе још нисам говорио ни са ким, али вама као свом помоћнику поверићу тајну, убеђен да ћете знати да ћутите. Ни сам не знам шта има у њој, остала је ту од мог претходника. Али биће да њена садржина није штетна.

— А кад издајете тај лек? — питао га је даље Кинг.

Нешто као смешак пређе преко лица г. Блека.

— Увек онда када не могу да прочитам докторов рецепт.

ЗАГОНЕТНЕ АДРЕСЕ

„Главни поштар“, како гласи службена титула министра пошта Сједињених Америчких Држава Едварда Деја, упутио је грађанима апел да од поштанских службеника не траже да решавају загонетке. Јер, разносачи поште често разбијају главу коме да доставе писма на којима се, на пример, налазе овакве адресе:

„Госпођи која је јуче у 18.30 часова позвала такси пред Вашингтоновим спомеником.

„Девојци сличној Џејн Расел, која се јуче по подне шетала Бостонском улицом водећи на каишу три пса“.

Поштари се нису могли одлучити коме да уруче писмо адресовано „Најглупљем адвокату у граду.“

ЧОВЕК РАСТЕ

ТО НЕ ПИШЕ У ЗАКОНУ

Недавне бујице погледа су аутомобил неког Џони Маунтена из енглеског града Метлока у гране једног дрвета. Кад је требало скинути возило, Маунтен се обратио званичној служби за безбедност саобраћаја сматрајући да је то њена дужност. Међутим, како у административним прописима нигде не пише шта се ради у оваквим случајевима дошло је до сукоба између Министарства саобраћаја и општинских власти града Метлока, којима се Маунтен обратио за помоћ. Спор је у току.

МЕГРЕОВА СТАТУА

Попут многих других измишљених јунака и славни инспектор Мегре, главна личност у полицијским романима чувеног француско-белгијског књижевника Жоржа Сименона, добиће ускоро своју статуу на једном тргу главног града Холандије.

Један пријатељ великог француског књижевника Стендала оженио се правом див-женом. У својим успоменама Стендал је само што прича о подвезима којима је његов пријатељ због тога био изложен, већ и наводи њену висину: замислите само, она је имала готово пет стопа и шест палца!

Прерачунати њену висину у сантиметре није тешко. Палац је дуг 2,5 сантиметра, а стопа је 12 пута већа — 30,4 сантиметра.

Према томе, та несрећна див-жена била је висока 167 сантиметра и то не пуних, већ „готово толико“.

Жене чија висина износи 167 сантиметра свакако не спадају у мале. Али ни оне више од њих — високе 170 — не привлаче данас никакву пажњу својим растом нити изазивају чуђење. Људи — и мушкарци и жене — знатно су „порасли“ за век и четврт, колико нас дели од Стендалове (1783—1842) епохе. Али, и људи његовог времена били су виши од својих предака. Средњи век који се прославио захваљујући легендама и витешким романима, такође се не би могао похвалити растом својих хероја. О томе бисмо могли сушити према статуи једног аустријског витеза-дворанина која се налази у Бечу. Како тврде документи, статуа је израђена у природној величини, а њена висина је — 138 сантиметра. Остаје нам само да претпоставимо да је

тај витез и за ондашња мерила спадао у људе изузетно ниског раста.

Разуме се да наши закључци о расту људи минулих епоха не би имали никаквог значаја ако бисмо судили само по овој статуи. Али, када су данашњи младићи у разним земљама покушавали да на себе навуку одела и оклопе средњовековних витезова показало се да не могу да стану у њих. Све им је било мало: и панцирне кошуље и шлемови и оклопи. Витезови су према данашњим мерилима били уских груди и рамена и право је чудо како су готово читав живот могли да носе на плећима по неколико десетина килограма гвожђа.

То, свакако, не значи да пре сто година није било и високих људи, понекад правих дивова. Легенда каже да је Ланселот, један од витезова округлог стола краља Артура, био прави цин. Али ми ни о данашњем човечанству не судимо по изузетно великим и снажним људима као што су спортисти Јуриј Власов или Паул Андерсен. А ако говоримо о просеку, о људима средњег раста, својих статистичких података за нешто више од последњих сто година.

У Енглеској су 1874. године десетогодишња деца била знатно виша и тежа од својих вршњака из 1833. За касније периоде те непрецизне изразе „виши“ и „тежи“ већ можемо заменити тачнијим подацима. У Енглеској 1953.

године шестогодишња деца нису ни по расту ни по тежини заостајала за седмогодишњацима из 1880. године. А дванаестогодишњаци су у просеку били за седам сантиметра виши но њихови вршњаци седамнаест година раније.

Разлика између просечног петогодишњег детета из 1921. и 1939. године износила је пет сантиметра и готово килограм и по.

Деца узраста од осам до десет година била су 1939. године виша од својих вршњака из 1921. за 7,5 сантиметра и тежа за 2,8 килограма.

Исти процес одвијао се у Америци, Совјетском Савезу, Немачкој, Пољској.

Тако је било с децом. А са одраслима: У једном француском граду висина регрута повећала се за 9,5 сантиметра. За свега 16 година — од 1914—1930 — Швеђани су „порасли“ за 2,5 сантиметра, а у поређењу са средином 19. века та разлика износи 9,5 сантиметра. Норвежани расту спорије: просечно 6 милиметара за десет година.

Не повећава се међутим само раст, већ и обим грудног коша — најтачнији показатељ физичке развијености човека.

Не треба на основу овога што смо изнели створити закључак да су наши преци у поређењу с нама били патуљци. То само значи да су људи средњег века, у Европи бар, били нижи и слабији и у поређењу с нама и у поређењу с многим народима старог века. Стари Грци и Римљани ни су били ниски. А међу Скитима су високи људи били пре правило но изузетак; чак ни двометраши нису били ретки.

Раст људи мења се под утицајем многих фактора од којих неки ни данас нису познати и разјашњени. Мора се поставити питање због чега су људи баш у 19. и 20. веку почели да „расту“.

И поред тога што је исхрана у многим земљама још про-

блем, она је у просеку у читавом свету побољшана. А о утицају исхране на рашћење сведочи и ова чињеница. За време ратова процес повећања просечне висине се успорава или чак сасвим прекида. Јасно је да до тога долази због недовољне исхране.

На једном међународном научном конгресу једна немачка лекарка приказала је графикон раста немачке деце у 20. веку.

— То није само кривуља — казала је — то је истовремено и историја Немачке.

И заиста, економске кризе и ратови заустављали су дизање кривуље која је у најтежим периодима чак и падала.

Чиме се још разликују 19. и 20. век од ранијих столетја? Најпре, диновским корацима којим је напредовала медицина. Деца мање болују, боље се остављају мање последица. Поред тога, у 20. веку све се мање користи децја радна снага.

Данас неће никог зачудити ако у Њујорку сретне Италијана, у Аустралији Ирца, а Москвољанина на Сахалину. А то значи да много чешће него раније у брак ступају партнери из географски веома удаљених места. Деца из таквих бракова обично су виша од родитеља. Занимљиво је и то да је за раст детета довољна и сама сеоба родитеља на други континент. Потомци пољских исељеница у Сједињеним Америчким Државама виши су у просеку од својих родитеља за десет сантиметра. Исти је случај и с децом Јапанаца, који су се исељили на Хавајска острва.

Научници претпостављају да на повећање раста могу утицати природне радијације земље, климатске промене на нашој планети и још многи други фактори. Међутим, тешко је утврдити како и у којој мери све то утиче на рашћење.

Једна чињеница је ипак неопорива: човек расте!

ДЕЈВИ КРОКЕТ И БЕЛИ ИНДИЈАНАЦ

ВАЖНО ЈЕ ДА ЈЕ НОВИТЕТ

Да је људима који се баве проналажењем разних новитета понекад важно само да направе неку нову ствар како она нема никакву стварну корист, показао је и изум једног Швајцарца. Он је недавно у Женеви приказао своју нову аутомобилску трубу, која кад се притисне испушта звуке сличне мукању крва.

Сашурн долази у помоћ

ЦРТА И ПИШЕ Б. ЛОБАЧЕВ

ХИДРО-АВИОН СЕ ЛАГАНО СПУСТИО НА МОРЕ!

ЛОЗИНКА? "СЛОВОДАН СВЕТ!"

- ДОБРО ДОШЛИ, КОНРАДЕ! АМА! СКЛОНИТЕ ЗАВОГА, ТУ ВАШУ ИГРАЧКУ!
- ОПРЕЗНОСТ НИКАДА НИЈЕ НАОДМЕТ!
ШТА БИ БИЛО ДА СУ НАС ДОЧЕКАЛИ ОРГАНИ СУП-А?
- ДА, БИВА И ТОГ!

ДАКЛЕ, ВИ СТЕ ПЕРА ПЕРИК?
БИО САМ ДОСАД, САДА СТЕ ВИ ОН. УЛАЗИТЕ ОВАМО! У ТОРБИ СУ ПАСОШ, НОВАЦ, СВЕ... ДА ЈА ПОНОВО ПОСТА- ЖЕМ РАМОН-ЛОУ.

ДВА АГЕНТА СУ ИЗМЕНАЛА УЛОГЕ.
- ЗБОГОМ! ВЕРУЈЕМ ДА КЕ СВЕ БИТИ У РЕДУ! ДОШ ЈЕДНО ПИТАЊЕ: СТАРАЦ НЕ-КЕ ИЗНЕВЕРИТИ?
- ВЕРУЈЕМ У НЕТА КАО У СЕБЕ! GOOD BYE!

ТЕК ШТО СУ ФОН ХОРЕТ И КОНРАД ОТИШЛИ, ДРАГАМ ЈЕ СКОЧИО. МИРА ЈЕ СБРАЗО СПАВАЛА И ДЕЦИКО ЈУ ЈЕ С МУКОМ ПРОВУДИО.

- МИРО, УСТАЈ! ТРЕБА ДА БЕЖИМО!
- КУДА? ТИ СИ ПОЛУДЕО! ПА СУТРА ИДЕМО У КОММУНАТ!
- СВЕ ЈЕ ТО ЛАЖ! СЕКАШ ЛИ СЕ ОНЕ ХАРТИЈЕ НА СТОЛУ КОД ДЕБЕЛЈКА У ТРАНИ? ПРОЧИТАО САМ ЈЕ! ОНИ СУ СВИ ШПИЈУНИ, А МИ СМО ТАОЦИ!

ЈЕСИ ЛИ ГОТОВА?
ХАЈД'МО!
АЛИ, ВРАТА СУ БИЛА ЗАКЛУЧАНА...

Шах КОКТЕЛ СА 64 ПОЉА

У клубу уметника у Москви почео је 9. новембра 1937. године меч између два противника који су постигли свој врхунски домет у музици. Реч је о Давиду Ојстраху и Сергеју Прокофјеву, који су с великом љубављу у часовима одмора играли шах. Прокофјев је у овај меч ушао као фаворит. Његови шаховски резултати из ране младости били су блистави: на симултаним утакмицама победио је два првака света — Ласкера и Капабланку. Меч је био занимљив и по начину на који је јавност о њему обавештена. Штампани су плакати са фотографијама његових учесника и условима по којима се игра. Од пет одиграних партија, четири су се завршиле нерешено док је једну добио Ојстрах.

љена површина представља шаховску таблу. У часовима одмора ту је могуће играти шах али не само уз мисаоне већ и мање физичке напоре.

ЛАСКЕР ГУБИ...
Из града Лејк Хопатконгра у америчкој држави Њу Јерси 1926. године, стизале су са турнира вести о тоталном поразу познатог играча Ласкера, Капабланка и Мароци однели су победе са 2:0, а Купчик са 1,5:0,5. У ствари за то време прави Ласкер налазио се на путу за Европу, док је поразе трпео његов презимњак Ласкер, у шаховском свету познат као „амерички Ласкер.“ Он је на том турниру убедљиво заузео последње место са 1,5 поеном из осам партија.

НА ПОМОЛУ НОВА ИГРА

Да ли ће ова нова мода звана „кегур“ освојити свет као што је то у своје време учинио „хула хоп“? Ова нова справа омогућава велике скокове и брзо прелажење преко опасне „зебре“, али уједно захтева велику вештину и сигурност.

НАЈСТАРИЈИ ГЛЕДАЛАЦ

Титулу најстаријег шаховског гледаоца у Совјетском Саезу носи В. В. Калашников, лекар из града Горки. Он је присуствовао реваншном мечу за првенство света који се играо у Москви од 7. новембра 1896. до 14. јануара 1897. године између Ласкера и Штајница. Данас је тешко и поверовати да има још живих сведока убедљиве победе Ласкера од 10:2 уз пет ремисија над бившим прваком Штајницом.

ДЕКОРАТИВНИ ШАХ

На 14. шаховској Олимпијади у Лајпцигу посетиоци су били изненађени једном шаховском таблом која је уједно била изложена као експонат и стављена на располагање за игру. Свако поље ове финовске табле имало је димензије 40 са 40 сантиметара, а фигуре израђене од фурнира достигале су висину од 50

сантиметара. Око овог шаха, познатог под именом „декоративни“ стално је било доста посетилаца. Неуобичајено велике шаховске фигуре нашле су место и у многим парковима широм света где пространа заграда.

ЗА БРЖЕ ЦВЕТАЊЕ

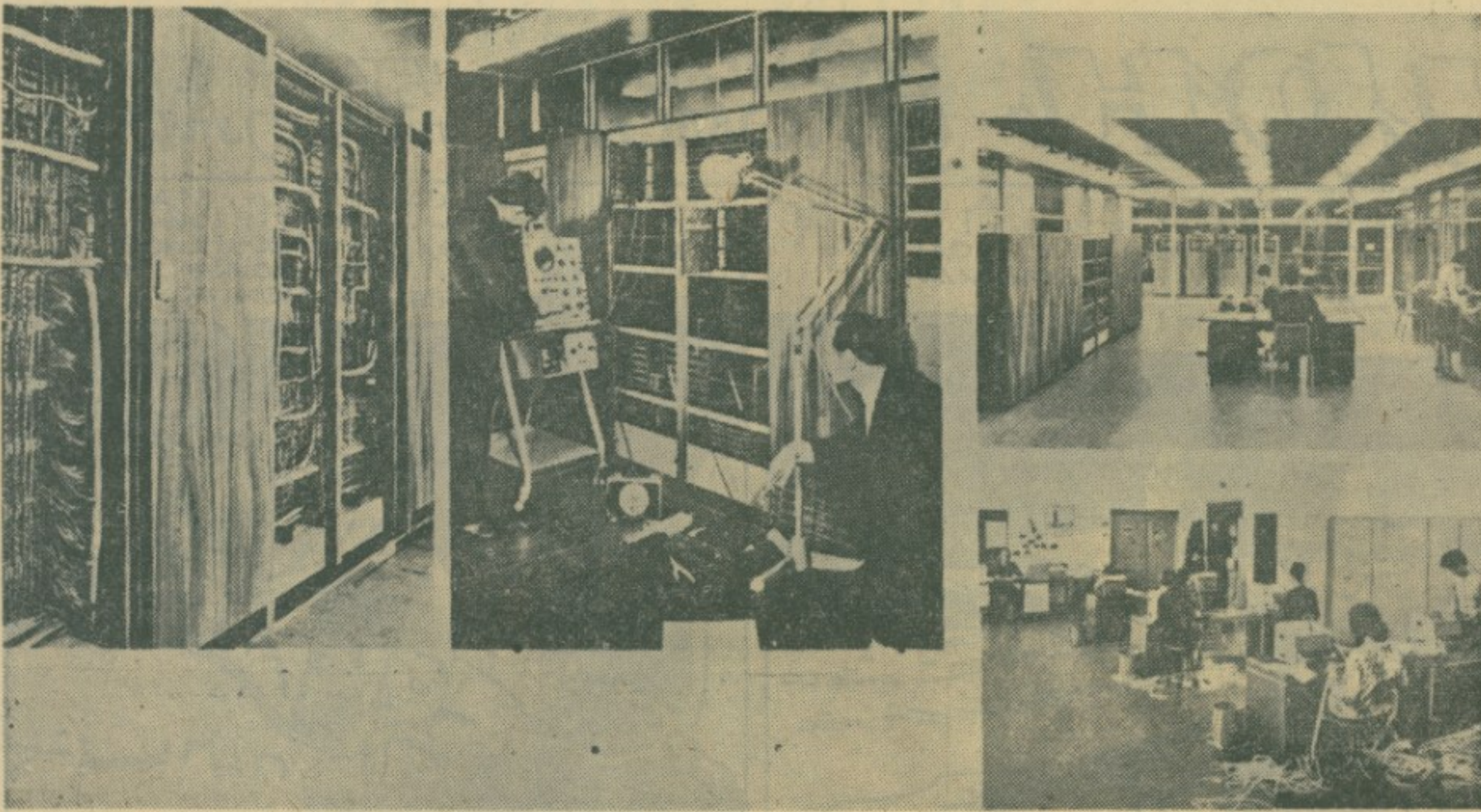
Огледна станица за цвећарство при Високој пољопривредној школи у Висконсину Медисон (САД) постигла је добре резултате са новопронађеним биљним хормоном примењеним на 70 врсти украсних биљки. То су три супстанце, такозване антогене материје које убрзавају цветање. Чим на биљци напуне места на којима ће избити пупољци, њено се лишће попрска раствором те три супстанце које спадају у групу липонда и растварају уље, а за које се раније сматрало да немају физиолошког дејства. При огледима у Медисону догодило се да је љубилица „усамбара“ већ била у пуном цвету, док су се на другој непрсканој биљци исте врсте тек били појавили мајунши пупољци. Опити су вршени у првом реду са најтраженијим украсним биљкама које се због тога што споро цветају већином гаје у стакленим баштама, а то скупо стаје. Између осталих биљки опити су вршени на неколико врста хризантема, на азалејама, глицинијама, циклама, хортензијама, па и на неким биљкама са дебелим лишћем. Запажено је да при меном антогена напредује и листање.

ПОМОЋ У ПРАВИ ЧАС

И ТО СЕ ДОГАЂА
У селу Мургији, провинцији Алва у Шпанији, једна дивља свиња постала је веран пратилац ловца који ју је пронашао у планини док је још била сасвим мала. „Куита“, како ју је ловац назвао, има сад годину дана и тежи ка је 50 килограма. „Куита“ се такође добро слаже са једним псом, специјално дресираним за лов на дивљака и врло радо се игра са њим.

Ова сцена снимљена је у планинама на истоку Чехословачке. Јелени на слици нису угунили само захваљујући старању једног шумара који им је свакодневно давао храну све док су трајале велике хладноће.

НАЈБРЖИ ЕЛЕКТРОНСКИ МОЗАК ЕВРОПЕ

Најбржи електронски мозак Европе налази се на техничком факултету у Делфу (Холандија). Најважнији уређај овог мозга је „рачунар TP4“, који за само један секунду врши 150.000 рачунских операција. Помоћу овог уређаја инжењери и научници моћи ће за кратко време да реше проблеме, који су досада због своје компликованости захтевали много времена.

„Нервни систем“ овог уређаја састоји се од каблова, дебелих као рука, стотине и стотине транзистора и диода. Проблеми које треба решити откуцавају се на траку, која се затим убацује у мозак, а он за тили час избацује непогрешиве резултате.

Тисма читалаца

Драга редакцијо,
Зовем се Ваља и имам петнаест година. Веома бих волела да се дописујем с девојчицом из Југославије и то из Београда. Ја сам већ више писама послала у главни град Југославије, али све без успеха, нисам добила ниједан одговор, а ја тако желим да имам другарицу у Београду с којом бих се дописивала. Ако можете пошаљите ми адресу девојчице која иде у осми разред основне школе или тачну адресу неке школе.

Андрејчековој Валентине
гор. Јарцево, ул. 20 лет Победи, дом 20
Смоленскаја област
СССР

Већ неколико година сакупљам колор-разгледнице црква, споменика и најпознатијих светских грађевина. Желео бих да се дописујем са онима који имају таквих разгледница, ради размене.

Есад Јакуповић
Бањалука. Драге Ланга 4

Сакупљам фотографије и моји љубимци су: Пол Енка, Елвис Присли, Боби Соло, Ролингстонси, „Искре“, „Бјеле стреле“, Арсен Дедић, Ладо Лесковар. За послату фотографију дајем ове пјеваче и пјевачице: Мики Јевремовића, „Златне дечаке“, Вице Вукова, Лолу-Новаковић, Слава Перовића, Радмилу Караклајић, Бети Јурковић, Марка Новосела. Моја адреса је:

Ђуковић Војислав
Ул. V пролетерске бригаде број 20
Титоград
СР Црна Гора

Желео бих да се дописујем са друговима и другарицама из целе наше земље, који су стални читаоци „Политикиног забавника“ и који воле спорт и забавну музику. Имам 18 година и ученик сам Графичке школе у Београду. Моја адреса је:

Дикић Иван
Београд
Дунавска 34

Зовем се Обрадов Нада и имам 14 година. Редовно читам ваш лист и желела бих да објавите у њему моју адресу. Хтела бих да се дописујем са својим вршњацима из разних земаља. Размјенивала бих фотографије филмских глумаца и певача, разгледнице и марке. Језик дописивања: српскохрватски, румунски и руски.

Унапред вам захваљујем:
Обрадов Нада
Str. Stadionului 2
SINNICOLAU-MARE
Reg. Banat
R. S. România

Зовем се Даница Крековић и имам 14 година. Похађам VIII разред основне школе. Још од I разреда сакупљам разгледнице и „Политикине забавнике“, којих имам приличан број. Волим такође забавну музику и песника Јесељина. Желела бих се дописивати са мојим вршњацима и вршњаницама широм земље који имају сличних склоности.

Моја адреса:
Даница Крековић
Дервента
О. ш. „Никола Тесла“

Желео бих да се дописујем са читатељицама „Забавника“ које воле озбиљну музику.

Петрас Јосип
Басаричева 42
Вировитица

Сестра моје пријатељице из СССР желела би да се дописује са нашом омладином, па вас молим ако је могуће да њену адресу објавите у вашем листу.

СССР
г. Краснодар — 20
пер. Платинровских 13
Горбенко Љубова

Иде у 11. разред. Језик дописивања: руски!

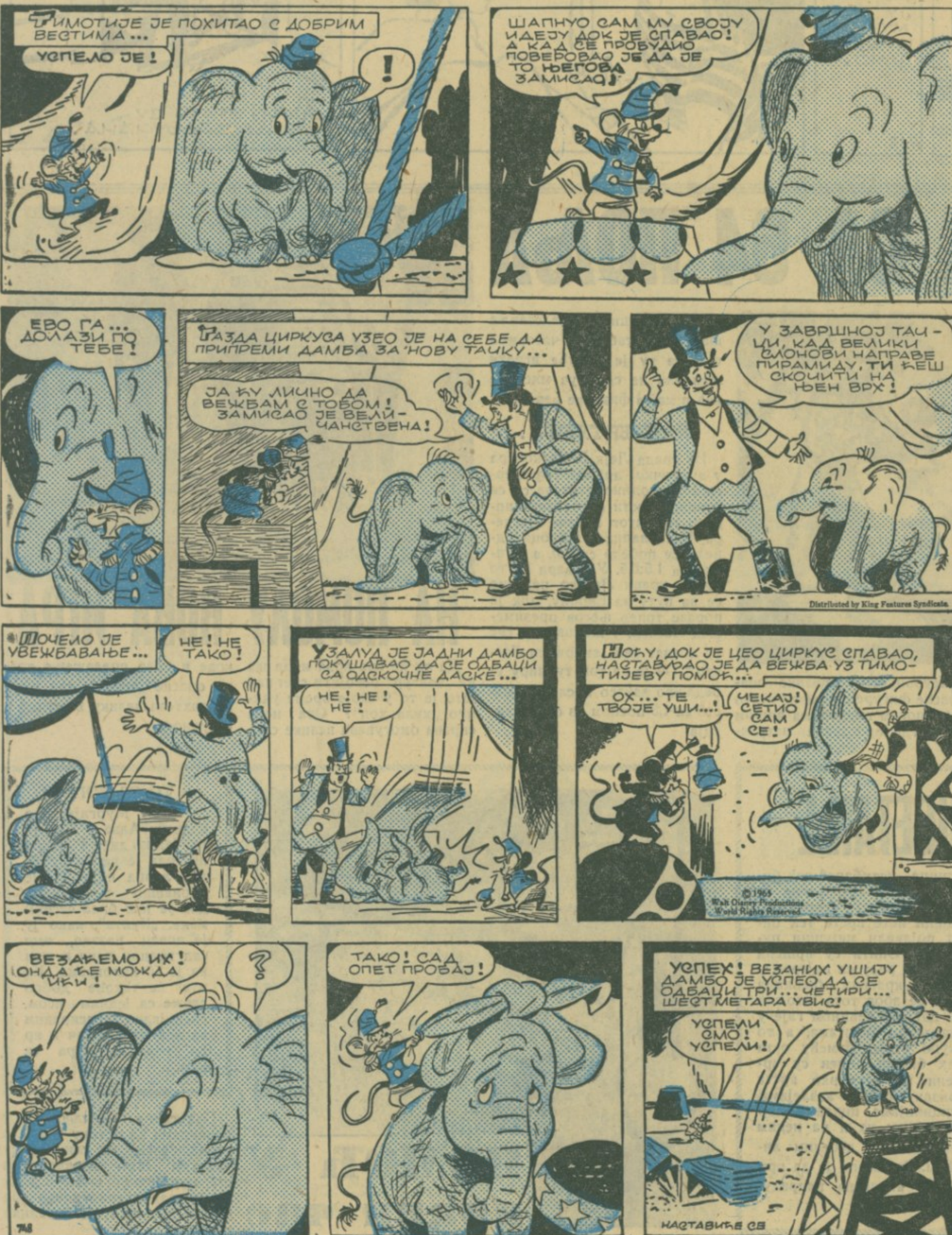
Есад Зукановић
Кључ
Петра Кочића 22

Радо бих се дописивао с друговима и другарицама из Југославије и иностранства: на француском, енглеском, чешком, руском и српскохрватском језику. Познавала сам и есперанто.

Ученик сам IV разреда гимназије, имам 18 година а радо сакупљам аутограме-фотографије певача, разгледнице, уметничке репродукције и поштанске марке из области флоре и фауне.

Пјер Павићевић
Гимназија „Моша Пијаде“
Илијаш код Сарајева

WALT DISNEY ДАМБО

МАЛЕ ВЕСТИ

У Паризу се поред же прати и спољна и унутрашња страна зуба.

У новом затвору Орбро у Шведској сваки осуђеник има кључ од своје хелије да би могао, кад год то усхте, да оде у трпезарију, библиотеку, у салу за дневни боравак или у ВЦ. Опомена чувара гласи: „Добро затворите своја врата... Не верујте лоповима“.

Двоструке четкице за зубе појавиле су се у Француској. На једној дршци смештене су две четкице размакнуте једна од друге тако да се њима једновремено мо-

КАКО ЈЕ МОЛИЈЕР СТИГАО У НАШЕ ПРИМОРЈЕ

(1669) и што представља први превод Молијера на словенске језике.

Дубровачке позоришне дружине почетком 18. века као да су потпуно заборавиле да је некада у овом славном граду живео велики комедиограф Марин Држић, који је у неким својим делима био оригиналан и сјајан претходник Молијеров. Ни Држићевог „Скупа, ни његовог Тригчета, сада се више нико не сећа, али се зато преводи и приказује Молијеров „Шкртац“ под домаћим именом „Андра Штитице“, а „Грађанин племић“ — као „Илија Кулаш“ и тако даље. Преведено је око двадесетак Молијерових комедија, међу њима сва велика дела овог комедиографа, и то углавном у преради, локализацији, па им је у том и посебна вредност. Где Молијер говори о друштвеним и књижевним појавама у Француској, дубровачки преводиоци та места замењују сличницама из свога града.

Тако се, на пример, у Молијеровој комедији „Школа за жене“ („Наука од жена“) удара на модерне жене у Дубровнику — њихов начин говора и њихово француско штиво — „које их је омамило па већ и не виде да су Дубровкиње“.

По броју преведених и прерађених Молијерових дела (сва су додуше, остала само у рукопису али су се читала преписивала и изводила) Дубровник је заузео прво место у Европи. Тако је Молијер у Дубровнику првих деценија 18. века постао најомиљенији забављач властеле и грађана, поред пребогатог драмског стваралаштва домаћих дубровачких писаца. Био је у моди и врло је успешно помагао младој „франчезарији“ да исеље оно конзервативно што се вековима нагомилало у овом древном граду.

Велики француски комедиограф и глумац Жан-Батист-Поклен, познат у светској књижевности под именом Молијер, умро је на позорници фебруара месеца 1673. године. „Умро је, као што су савременици записали, играјући до последњег даха, а потом је пао, и нико није тог тренутка схватио да је господин Молијер заувек престао да нас увесељава. Тај никад неумишљени болесник одиста је пао мртв“.

Молијерова дела ускоро су постала својина позоришта у готово свим европским земљама. Преводена су и прерађивана. Мотиви из њих коришћени су за многобројне прераде и прилагођавани према приликама у одређеним срединама. Још за време живота великог комедиографа извесне његове комедије налазиле су свој пут од Енглеске па све до Пољске, али су увек биле приказиване само за ужу, повлашћену публику.

Крајем седамнаестог и почетком осамнаестог века у нашим приморским градовима: Задру, Сплиту, а посебно у Дубровнику, почео је да се осећа све снажнији утицај француског духа, моде, и начина живота. Он је на наше словенске јадранске обале стигао из Венеције и извршио велики утицај на више слојеве грађанске класе, жељне промене конвенционалног начина живота, који се вековима није мењао.

Крајем 17. века у Задру је једна девојка из старе патрицијске породице изишла сама на улицу и ослонила једног младића, који је иначе долазио у кућу њене породице. То је било нешто невиђено. Девојка је била кажњена да годину дана не сме изаћи из куће, чак ни у цркву. Међутим, лепа и смела Амнита од Преодолина, како јој је било име, већ после неколико дана са својим другарицама, које је побунила и окупила ко зна како, појавила се на главном задарском шеталишту „као најлепши цвет међу цветовима“.

„И кад је дошао градски капетан да им као госпођицама из највиђенијих породица славнога града Задра најуљудније укаже да чине нешто невиђено, и да их извољева вратити у њихове домове, на најкавалерскији начин, оне су му све углас одговориле „ни лингва франчезе“ (француски). „Где, будале. Ми смо биле у Венецији и знамо како се тамо живи. Где је господин Молијер да исеље и овакве“. Разуме се да градски капетан, старовремски племић, није од тога ништа схватио и да је у својој пријави навео како су га најугледније госпо-

ђице Задранке врећале „ни лингва франчезе“ и рекоше му да је „мерде“, што је било сасвим погрдно.

И у Дубровнику се почетком 18. века све више осећао тај слободнији француски дух који је за конзервативне кругове представљао погубну заразу и рушење не само старих обичаја већ и читавог до тадашњег погледа на свет.

Тако се у Дубровнику појавила „франчезарија“. Године 1712. један учени и, очигледно, але воље Дубровчанин обавештава неког свог пријатеља у Риму: „Овде влада француски језик и ко га зна, ма и површно, сматра се првим човеком на свету“.

Са „франчезаријом“, угле-

дањем на Французе, стигао је у Дубровник и велики комедиограф Молијер који је у њему наишао на сасвим погодно тле и остао да влада дубровачком позорницом неколико деценија.

Међутим, првенство преводила Молијера ипак не припада Дубровчанима већ једном кајкавском Хрвату, чувеном заверенику против бечког двора — Франи Крсту Франкопапу (позната завера зрињско-франкопанска) који је у тамници, непосредно пред своју погнубију (1671) почео да преводи Молијерову комедију „Жорж Данден“. Тај недовршени превод утوليو је значајнији што је настао одмах после објављивања оригинала

ГЛАВА ДЕВОЈКЕ

КАО У ПРИРОДИ

У средњој Шведској у близини Норчепинга, уређен је зоолошки врт чији становници живе под условима безмало истим као у њиховом за вичају. Простор захвата 1,1 милион квадратних километара дивљине, прашуме, стеновитог тла, увала и гребена. Шуме у том пределу остале су све доскора нетакнуте. Сада тамо живе медведи, тигрови, па и слоновии, носорози, антилопе, као и многи други представници европског животињског света.

ЛАМПА ЗА ТЕЛЕФОН

У Америци је недавно пуштена у продају једна мала лампа која ради на батерији и која кад се стави на телефон осветљава бројчаник а да при том не мора да се осветли и цела соба.

МАКАЗЕ УМЕСТО КИЧИЦЕ

Ерхард Беншек из Диселдорфа зарадио је богатство с маказама у рукама. Некада је био сликар, али је у то време често остајао гладан. Тада се сетио једне своје забаве из детињства: резања портрета маказама. Још као дете он је од новинске хартије исецао профиле своје браће и сестара. Касније му је то постао хоби, а од хобија — позив. У почетку није све ишло глатко. Тада му је било потребно преко пет минута за један портрет. Данас први 30 за један час.

БЕНШЕК ПОРТРЕТИРА И ЧУВЕНЕ ЛИЧНОСТИ: ГЛАВА ВАГНЕРА

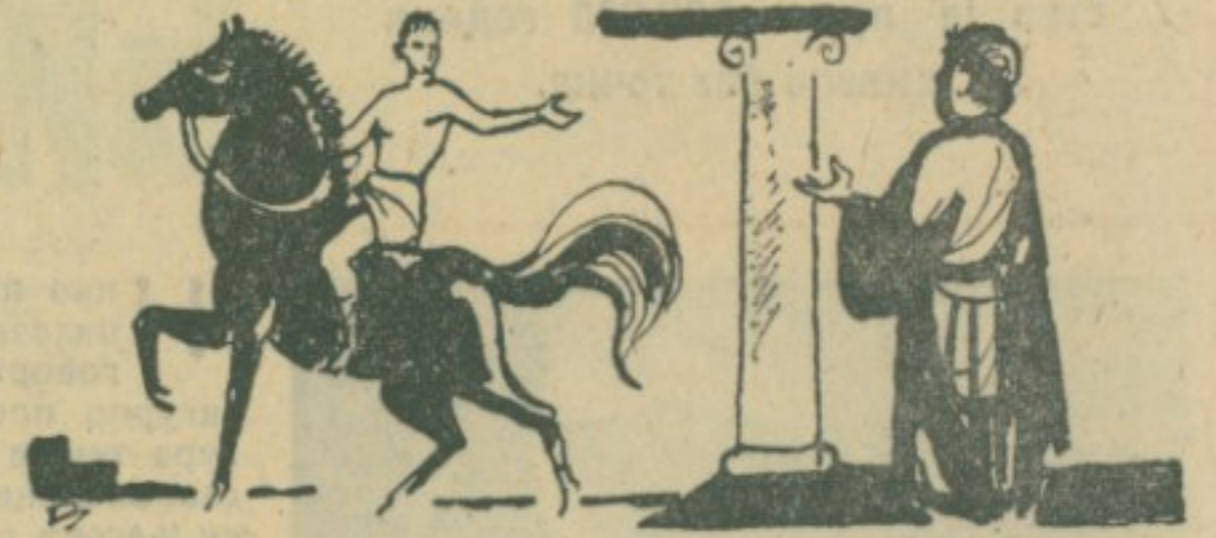
»ДИНАСТИЈА« МОТОЦИКЛИСТА

Иако има тек 7 година, мали Грегори Колеман вози већ ома вешто мотоцикл и постиже максималну брзину од 60 км/ч. То није никакво чудо кад се зна да је Грегори члан породице тркача на мотоцик-

лу. Његов деда био је славни Перси Колеман, отац и стриц такође су мото-тркачи, на Новом Зеланду у више махова заузимали су прво место на тркама.

НА ИЗВОРИМА ДРЕВНЕ МУДРОСТИ

КАКО ЈЕ АЛЕКСАНДАР УКРОТИО БУКЕФАЛА

Македонски краљ Филип купио је за велику цену од неког Тесалца врло лепа и веома брза коња. Да испита његову снагу сиђе у поље са сином Александром и пријатељима. Али коњ беше толико необуздан да га нико није могао узјачати. Филип обузет гневом што је толику цену узалуд платио, одлучи да га с поља удаљи. Тада Александар рече:

— Они који овога коња коре, треба да укорје своју вештину.

Ове речи најпре су увредиле Филипа, али како га син није престао да моли, отац му дозволи да и он опроба своју јахачку вештину.

Александар ухвати коња за узде и окрену га према сунцу јер је приметио да се коњ плаши своје сенке. Пошто га умири, изнеда га узјаха. Коњ га понесе таквим трком да су се сви уплашили да младић не страда. Али, Александар пусти узде коњу док се брзина постепено смањила. Затим коња ободо тако да се он, савладан болом, непослетку покорио јахачу.

Кад је Александар сјахао с коња, отац га загрли и рече му:

— Сине, освајај друго царство! Македонија је сувише мала за твоје јунаштво.

И поклони своје сину коња који је добио име Букефал.

НЕ КВАРИ МОЈЕ КРУГОВЕ

Кад је Марсел освојио Сиракузу, објавио је најстроже да нико Архимеду не сме учинити зло. У то време Архимед

је погледа упрта у земљу описивао кругове у прашини. Римском војнику, који је ради плачке провалио у кући са оштрим мачем и питао га ко је, Архимед сувише занешен мислима науке ништа није одговорио, осим ово:

— Не кварите моје кругове.

Римски војник, не знајући ко је он, убије га.

СОКРАТОВЕ ИЗРЕКЕ

Једном је Сократ саградио себи малу кућу. Прича се да га је неки Атињанин тада упитао:

— Зашто си ти, тако велик човек, саградио тако малу кућу?

Сократ му одговори:

— О, камо среће да и ову испуним искреним пријатељима.

Други пут Сократу дође васпитач са учеником. Поздравив Сократа и рече му:

— Сократе, један отац послао ти је свог сина да га видиш.

Сократ се окрете младићу и рече:

— Говори, дакле, да бих те видео.

ТЕРЕТ ПАМЋЕЊА

Када му је мудрац Симонид обећао моћ памћења, атински војсковођа Темистокле рече:

— Више бих волео моћ заборава јер се сећам и онога што нећу, а не могу да заборавим оно што хоћу.

БЕЗ ЗНАЊА — РОБ

Неки човек замолио је филозофа Аристипа да му васпита сина. Кад је овај затражио 500 драхми, отац уплашен од толике цене, јер му се као лакомом и необразованом човеку учинило да је то искупиће за тај посао, рече:

— За толики новац могу да купим роба.

Филозоф одговори:

— Купи! Имаћеш два.

ОДГОВОР СОЛОНА

Солон, један од седам хеленских мудраца, дошао је једном у посету Крезу, најбогатијем краљу Лидије. Овај седећи на краљевском престолу у врло скупоценим хаљинама, упита Атињанина да ли је видео ишта лепше у свету. Мудрац рече:

— Видео сам петлове, фазане и пауне, који сијају својом природном бојом и лепотом.

Модеран човек не може да замисли живот без точкаћа у сату, точкава на аутомобилу, возу, авиону и хиљаду точкава у индустрији. А, ипак, човечанство је преко 900.000 година живело без точка.

КАКАВ БИ ЖИВОТ БИО БЕЗ ТОЧКА...

Нико не зна када је и где живео проналазач точка, нити којим је језиком говорио. За њега се може само једно сигурно претпоставити: досадило му је да гура тешке балване којима су он и његови савременици преносили велике терете. Када су његови преци хтели да пренесу мамутову плешку, служили су се такозваним саоницама — двома међусобно сраслим транама. У то прво транспортно средство у историји, упрели су себе или своје домаће животиње. Када су најзад открили да је на равном терену ипак лакше котрљати него вући, почели су да користе балване. И стари Египћани преносили су на балванима велике камене блокове до места на којима су градили пирамиде. Преношење терета је био мукотрпан посао све до дана када је непознати проналазач открио да се у сваком балвану крију точак и осовина.

Кола из каменог доба

Датум најгенијалнијег проналаска у историји саобраћаја крије се у тамни млађег или средњег каменог доба. У сваком случају, између 5.000 и 4.000 година животиње су већ вукле кола у области данашњег Ирака. Сумери, најстарији становници Месопотамије, не само да су владали вештином клинастог писма, зидног сликарства и гајењем житарица, него су управљали и колима са четири точка. Чак ни у Средњој Европи, која је за једну до две хиљаде година заостајала иза напредне Азије, није се у последњем каменом периоду ишло искључиво пешнице. О томе сведоче ископине, међу којима је и точак из швајцарског насеља типа сојенице. Доду-

ДЕЧАК СА ПРАСТАРИМ ТРАНСПОРТНИМ СРЕДСТВОМ

ЕГИПЋАНИ У ЛОВУ

Дојодило се у... Дојодило се у...

...ЊУЈОРКУ. Ловци на сувенире за дају све већу главоболу њујоршким хотелијерима. Тако је, на пример, из хотела „Американа“ само за последњих десет месеци однето „за успомену“ 28.000 кашичица, 18.000 пешкира, 15.000 шољица за кафу, 335 металних и порцеланских ибрика, 20.000 славника и 100 библија.

...ДЕЛАВЕРУ. Деведнаестогодишњи Рилд Дулијен закупио је једну огласну таблу у својој улици и на њој словима великим 30 сантиметара исписао једној својој школској другарици брачну понуду. Ова оригинална просида није имала баш никаквог успеха. Осамнаестогодишња Пети Брајн чак је престала да говори с Ралфом.

...КЕНТУ. Један „тајанствени“ поток, који се појављује само сваке седме године, потекао је недавно кроз дворниште поштанског службеника Вилијема Роса. Али, први пут откако се поток појављује на површини земље, у њему је ове године било рибе, и то толико да је Рос данима имао осигурану вечеру. Стручњаци не могу да објасне ову појаву.

...САРИЈУ. Чарлс Луин почео је прославу свог 82. рођендана тиме што се у рану зору окупао у Темзи. Да не би угрозио своје здравље, о коме и иначе води рачуна, славиеник је и на тај свечан дан извео своје јутарње гимнастичке вежбе које је сам измислио и којих се придржава више од 40 година.

ше, њихови савременици у Малој Азији већ у бронзаном добу знали су за точкаве с паоцима.

Када је човек схватио колико је лакше превозити терет на колима с једним точком,

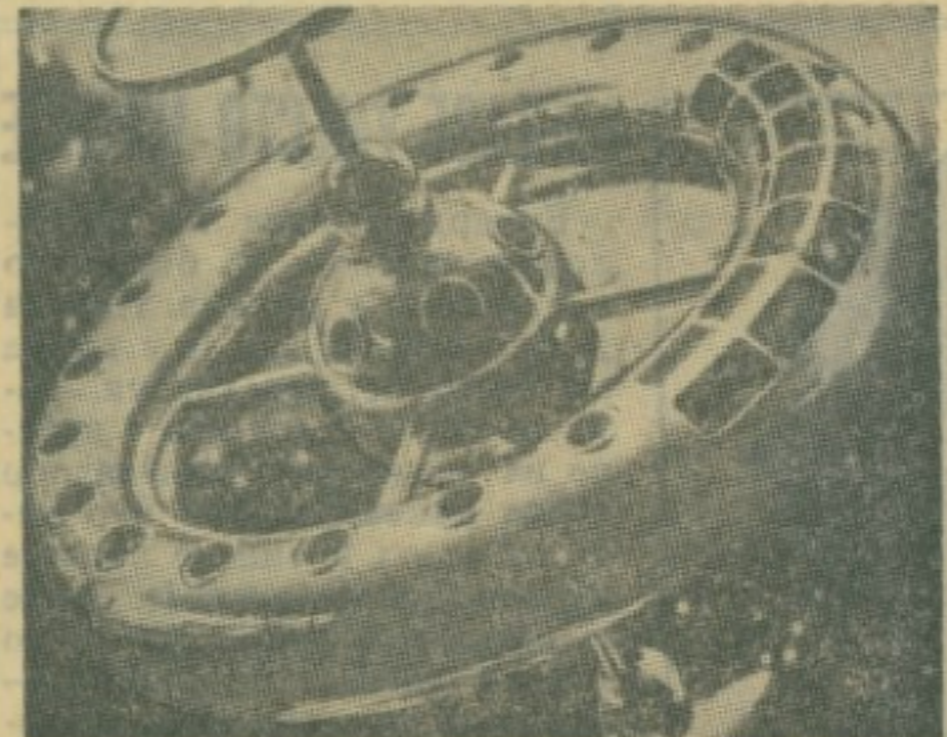

ЧОВЕК КОЈИ СЕ КОТРЉА: МОНОЦИКЛ НА РУЧНИ ПОГОН, ПАТЕНТИРАН 1869. ГОДИНЕ

од удобних кочија са шест точкава делио га је још само један корак. А тек што је, уз помоћ новог проналаска, почео брже да савладаје раздаљине и да се бави трговином, појавили су се и друмски разбојници. Затим је човек схватио да му кола могу послужити не само да њима преноси терете и да се у њима вози, већ и у ратне сврхе. Појава првих борних кола на бојишту, представљала је црни тренутак за све старе ратнике-пешаке.

Човек поново упрегнут

Пошто је протекло више хиљада година откако је човек престао сам да вуче кола, један амерички мисионар дошао је на „грандиозну“ идеју да га поново упрегне. Тако је

ТОЧАК ВУДУЊНОСТИ: КОСМИЧКИ БРОД КАКО ГА ЗАМИШЉА ЈЕДАН СОВЈЕТСКИ НАУЧНИК

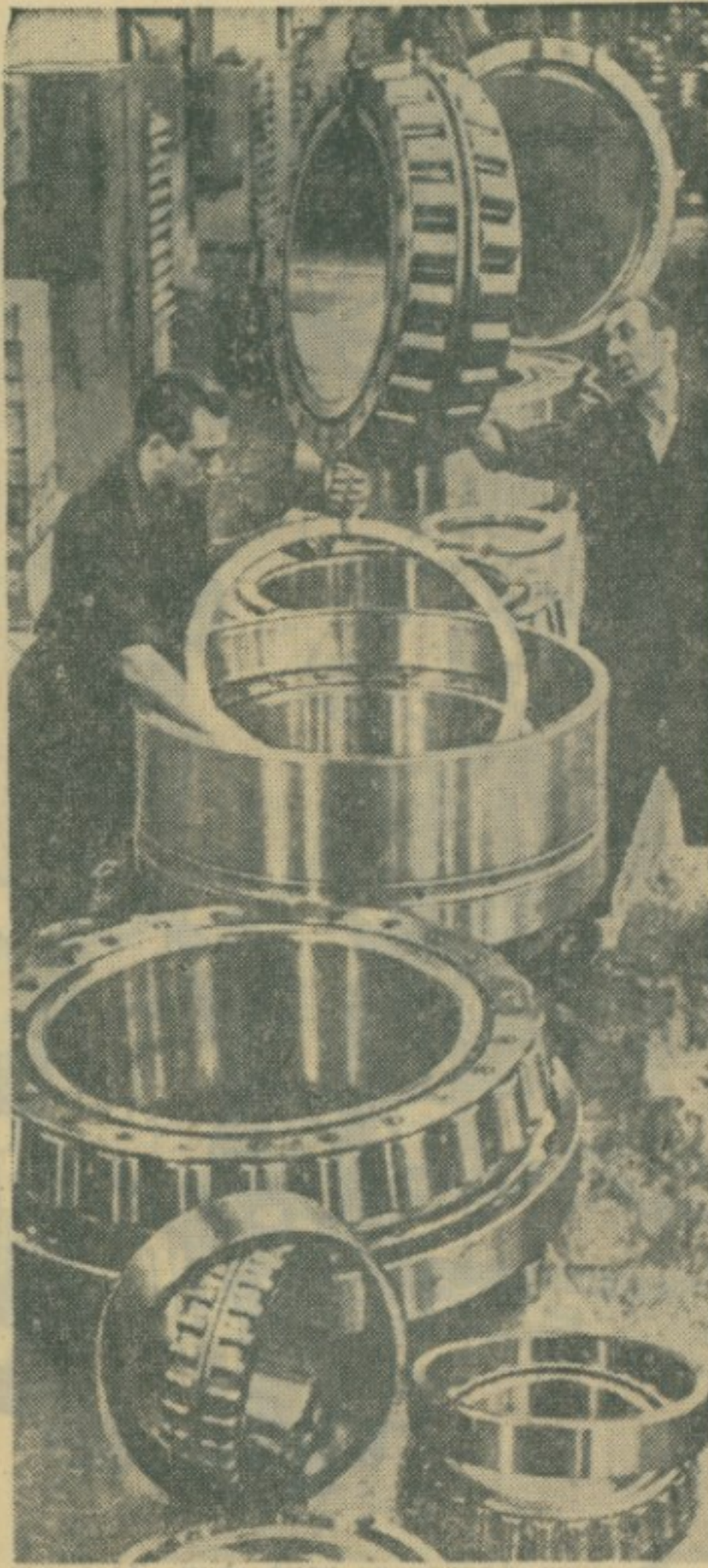
рођена рикша. Супрузи баптистичког мисионара Џонатана Гобла, који је живео у Јокохами, лекар је препоручио да се креће на свежем ваздуху, али да се не замара. Гобл је наручио да му се направи нека врста столице на два точка и запослио човека да их вуче. Један француски пословни човек, увео је тај изум у Кину. Кинеска рикша дословце значи „инострани кола“.

Леонардо да Винчи и десетине других, мање генијалних умова, вековима су покушавали да створе возило које ће се покретати сопственом снагом. Али, без снаге људских мишића нису могли да их покрену и сви покушаји су пропали.

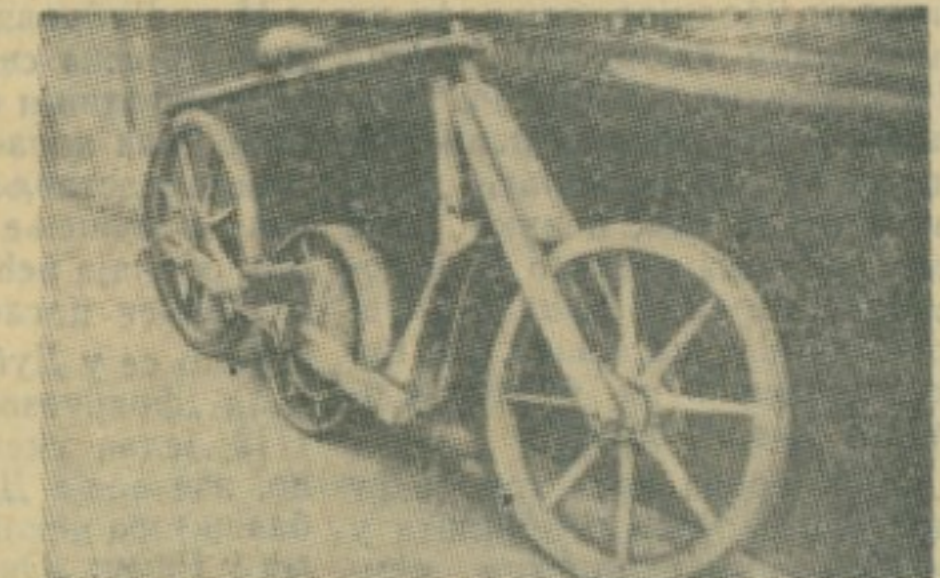
Многи проналазачи су покушавали да искористе снагу ветра. Руси и Кинези су први ставили точкаве на чамце. Прва права возња једрилицом на точковима приређена је 1599. године на холандској обали. По 28 путника возило се завидном брзином од 30 километара на сат. Но, чим би ветар стао, стало би и возило. Сем тога, никаква практична примена није могла да се нађе за једрилицу на точковима којом се могло возити само у једном правцу и то само кад би дувао ветар.

Један се не окреће уназад

Хиљаде година пре него што је истесао први точак из балвана, човек је пред очима имао узор круга — сунце. Њему се молио, и обожавао, страховао од њега. У старом Египту на врху хијерархијске лествице божова налазио се бог сунца Ра, данас веома омиљен у укрштеним речима. Касније, сам сунчев круг поглашен је за божанство. Облик

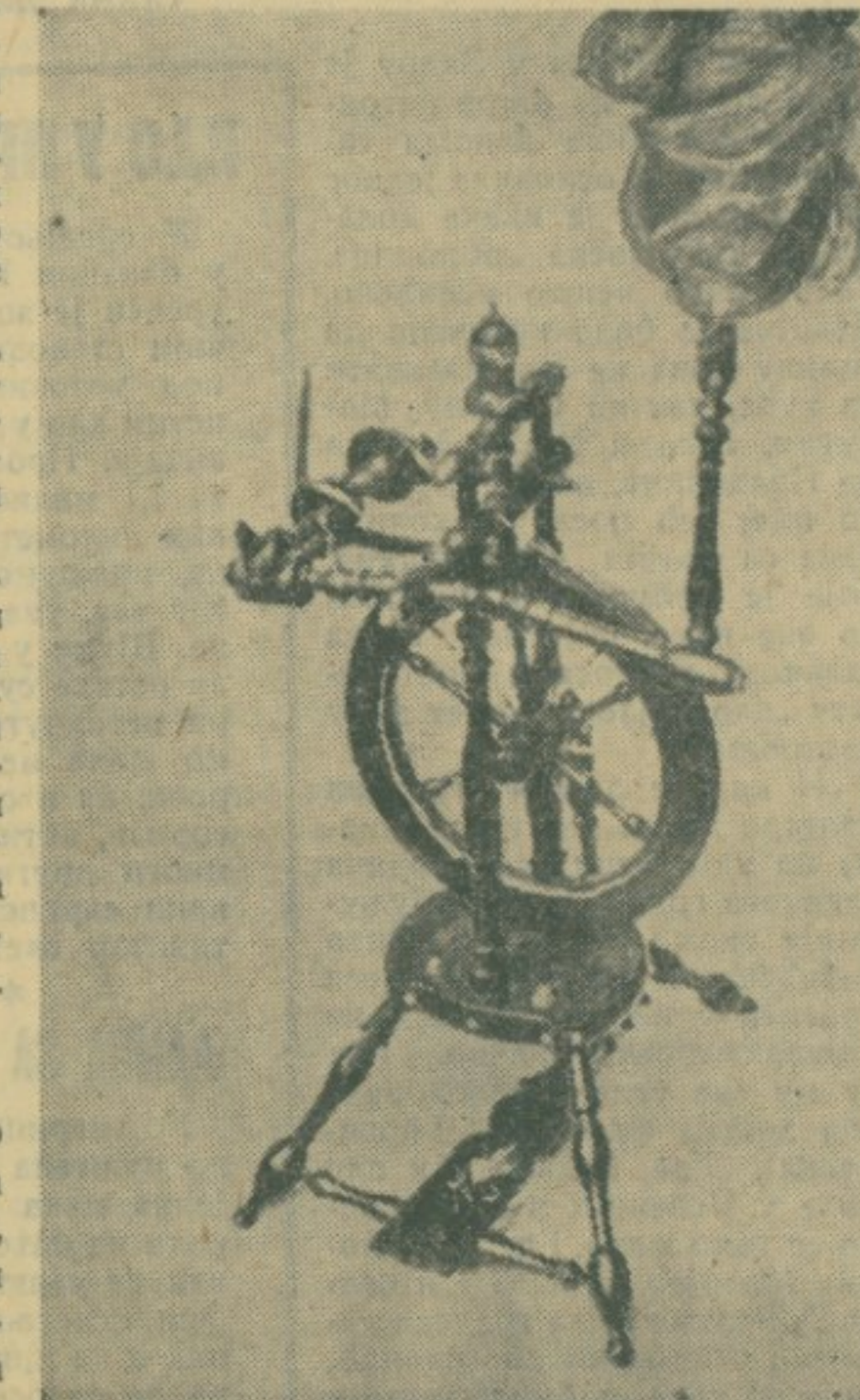
КАКО БИ ИЗГЛЕДАЛА ТЕХНИКА БЕЗ КУГЛАГЕРА?

ВЕРОВАТНО НАЈСТАРИЈИ ВИЦИКЛ НА СВЕТУ, НАЧИЊЕН 1827. ГОДИНЕ У ФРАНЦУСКОЈ

и функција точка, круг и кретање играли су важну улогу у древним религијама. Па и просветитељи 18. века сматрали су још природу као стално окрећење у кругу, односно свет и природу као стално понављање оног што је једном већ протекло.

Научницима и филозофима 19. века припада заслуга прекидања тог вечитог круга. Они су доказали да не постоји материја без кретања, исто као што ни природа ни људско друштво не мирују. А та кретања се не одигравају у кругу вечитог понављања већ као стални процес промена ка бољим, компликованијим, вишим облицима. Ако се већ имажинарни точак историје котрља хиљадама година, онда се он од свог конкретного брата разликује бар по једној особини — никада се не враћа уназад.

ЧЕСТО ОПЕВАН И ОПИСИВАН У БАЈКАМА: ДОБРИ, СТАРИ ТОЧАК ЗА ПРЕДЕЊЕ

Популарна ихтиологија и занимљивости из живота риба

МЛАДИЦА РИБА НАШИХ НАЈЛЕПШИХ КРАЈЕВА

СПОРТСКИ РИБОЛОВАЦ ПРЕТРАЖУЈЕ БРЗАК

Ретко је која риба код нас тако мало позната као младица. Чак је ни многи риболовци, нарочито они из равничарских крајева, нису никад видели, а камолни ловили. Има и таквих који нису ни чули за њу. А младица је, после сома, наша највећа и најтежа слатководна риба. Може да нарасте преко два метра у дужину и постигне тежину од преко 50 килограма. Истина, због претераног изловљавања, такви

су примерци сасвим ретки: за последњих неколико деценија забележена су само три таква примерка, али још се у нашим водама могу наћи младице од 10, 15 па и 20 килограма.

Посебно је интересно да младице нигде другде у свету нема сем у базену Дунава, па према томе наша је земља у том погледу јединствена. Код нас чак постоје две варијанте ове ретке рибе. У дунавским водама светлија младица, а у Неретви и још неким рекама јадранског слива, тамнија, коју зову главатица. Главатица је опште-словенски назив. Младица је такође древни назив, који значи исто што и руска реч „молдјец“ — леп, снажан, борбен, једном речју јуначина.

ДУНАВСКИ ЛОСОС

У светској ихтиолошкој литератури младицу називају још и „дунавски лосос“. Међутим, то није тачно. Прво,

у самом Дунаву, сем можда његовог горњег тока, младица уопште не живи. Она је становник планинских притока ове велике реке, и то највећим делом јужних, оних које извиру у Алпима. Међу њима, опет, прво место заузимају наше реке Сава и Драва са својим притокама, као што су Крка, Кула, Уна са Саном, Врбас и Босна са својим притокама, посебно Дрина са Таром, Пивом, Чехотином, Дрињачом, Лим са Унцем и тако даље. У ужој Србији има је, изгледа, једино у горњем току Ибра. То су станишта младица код нас, а истовремено и најлепши наши крајеви.

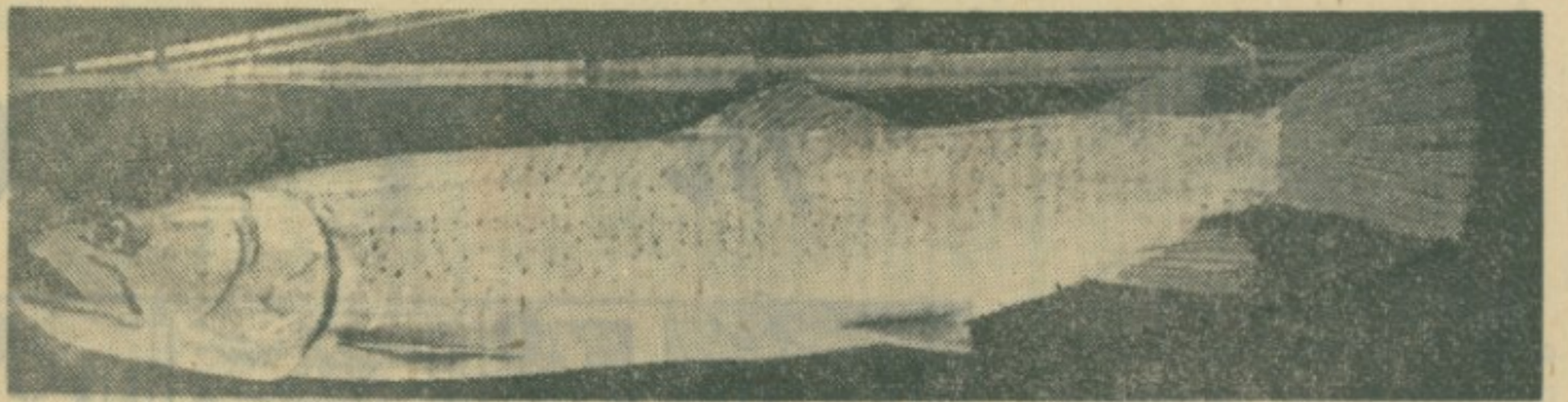
Друго, са лососима, сем далеког сродства, младица нема никакве везе. Лососи највећи део живота проводе у мору, а у реке залазе, понекад у огромним масама, једино да се измресте. Младица, пак, остаје увек верна свом завичају у слатким водама. Она никада не путује у море, чак ни у доње токове река.

ПЛЕМЕНИТА ПОРОДИЦА

Младица-главатица спада у породицу племенитих риба пастрмки или, како се то научним језиком каже, салмонида. За разлику од шаранских риба (ципринида), које настају у топлије воде, пастрмске рибе су становници хладних, бистрих, брзих, дакле, планинских вода. Не зато што оне можда воле хладноћу него стога што те хладне воде садрже више кисеоника, који је пастрмским рибама неопходан за живот. Таквих планинских река, речница и потока има у нашој земљи, нарочито у њеном планинском делу, веома много и зато је Југославија у погледу пастрмских риба на једном од првих места у свету. Код нас живи читавих двадесет врста ових племенитих риба: десет разних врста пастрмки, пет врста мекоусних, три врсте увезених пастрмки, једна врста липљена. Посебно место у тој племенитој породици заузима младица-главатица. Она се истиче својом величином, лепотом и борбеношћу.

ДЕВИЗНИ СПОРТ

Планинске воде где живе пастрмске рибе, као што смо рекли, чисте су и бистре, хладне и брзе, пуне вировва, брзака, падова, водопада, камења и других препрека. Оне често протичу кроз пуст камењар и у њима има врло мало хране. Зато су пастрмске рибе присиљене да део своје хране дословно траже у — ваздуху. Из ларви разних инсеката које се развијају у води излећу делтирићи и мушице које лете над водом. Гладне пастрмке искачу из реке и вешто лове те лептириће. Наравно, не праштају ни онима који падну на површину воде. На томе се заснива и најинтересантији начин спортског риболова: лов на вештачку мушицу. Риболовац, који мора бити наоружан финим прибором и великом спретношћу, вешто додајује опрезној и плашљивој риби своју вештачку мушицу начињену од перја и онда чека да се риба превари и загризе мамац. О том риболову написане су читаве књиге и данас постоје хиљаде варијанти вештачких му-

МЛАДИЦА — ГЛАВАТИЦА ОД ОСАМ КИЛОГРАМА УЛОВЉЕНА У ДРИНИ

шица којима се лове пастрмке. Само због тог риболова долазе у нашу земљу многи странци који касније са одушевљењем причају и пишу у страним листовима и часописима о својим доживљајима на нашим водама. И младица у млађим данима хоће да зграби крупну вештачку мушицу, али кад одрасте то је за њу преситан залогај. Тада се она сасвим друкчије лови.

ОПАСНА ГРАБЉИВИЦА

Младица је велика и лепа риба. Својим издуженим, витким телом личи на кратко копча, на његово широко сечиво. Словенци је зато и зову: сулец што долази од речи сулица — копча. Леђа су јој челичносиве или зеленкасте боје, трбух и груди сребрнати са бакарноруменим преливима у време када се мрести. То јој даје нарочиту лепоту. Горњи део тела посут јој је црним пегама. Између леђног и репног пераја има меку перајицу без жбича тзв. зарепак. То је општи знак распознавања свих пастрмских риба. Глава у младице је велика и пљосната, широка, зубата уста, боље рећи раље, одају опасну грабљивицу. Својом прождрљивошћу младица надмашује све рибе које живе у њеном региону. Плен су јој друге рибе како њена сабраћа младице пастрмке и липљени тако и подустри, кленови, мрене, пешеви, кркуше, пијори и слично, али неће опростити ни каквој топлокрвној животињи, ако јој дође надхват.

Велике младице задржавају се на дубоким местима са јаким струјањем воде, иза подводних стена и великог камења, а нарочито испод подрованих каменних обала. Једном изабрано место младица нерадо напушта и задржава се у њему годинама. Ту она вреба свој плен на који се залеће брзином торпеда. Риболовци обично знају за таква места па ту и траже младицу.

КАКО СЕ ЛОВЕ МЛАДИЦЕ

Лов на младице је највиши димет риболовног спорта. Оно што је за ловце пушком лов на високу дивљач, срне и јелене, то је за праве страствене риболовце лов на младице. То је спортско уживање првог реда, у коме је потребна не само велика вештина и довитљивост него и физичка издржљивост. Тренуци таквог риболова остају у сећању као незабораван доживљај. То ће потврдити свако ко је ловио младице, на пример, у дубоким вировима дивљих кањона Дрине, која је на светском гласу са својих младица.

Нарочито добрим риболовачким прибором, риболовац претражује места на којима се задржавају младице забацијући удицу са мамцем и потом је привлачи себи намотавајући најлон на чекрк.

Пошто је младица велика риба и мамац мора бити велик. То је обично или мртва риба, често тешка четврт килограма и више, или метална варалица, имитација рибине. Никада се не зна када ће младица зграбити мамац. Понекад изненада јурне из свог скровишта и зграби мамац када се риболовац најмање нада, понекад прати мамац до самог риболовца, који се запањи кад угледа пред собом главу огромне рибе, која се појављује из дубине и користећи изненађење човека граби варалицу. Али ако спази човека или само његову сенку, нестаће нечујно у дубини и риболовац ће после узалуд забацивати удицу до изнемоглости.

Закачена на удицу младица се бесно отима и бори за свој живот и слободу као ниједна друга риба. Сад појури као стрела низводно тако да најлон секући воду само звижди, а риболовац једва може да је следи скачући преко великог камења на обали; сад се спусти у дубину па легне на дно тако да риболовац не може ни да је помери; сад суне у најјачу матицу па се на површини увија и прерија тако да јој се велико тело пресијава; сад се свом тежином обеси о штап тако да прети опасност или да се најлон прекине или да се штап поломи. Једном речју, младица чини све што је могуће не би ли се ослободила удице. На све те њене марифетлуке риболовац мора жури и благовремено да реагује, док је коначно не измори и помоћу оштре куке не извуче из воде. После такве узбудљиве борбе, која може

да траје и сатима, риболовац је исто тако изморен као и риба, али се зато осећа као победник, наравно ако то и јесте.

УГРОЖЕНО ПРИРОДНО БОГАТСТВО

По свему што смо испричали види се да је младица-главатица украс наших вода, да је истовремено привлачна туристичка атракција и да представља наше природно богатство. Међутим, њој прети велика опасност. Иако још није природна реткост, може то лако ускоро постати. Нису за њу толико опасни спортски риболовци који је лове него је то загађивање вода до кога у последње време из нехата тако често долази. Поред тога, велике бране које се подижу баш на водама у којима живе младице често им спречавају пут до њихових праисториских планинских плодишта. Једно такво плодиште је Глатичево у Херцеговини. Ово се донекле може избећи подизањем тако званих „рибљих стаза“, којима рибе обилазе бране па се то донекле већ и чини. Осим тога, у последње време се много пажње посвећује вештачком размножавању младица. То је тежак и компликован посао, али наши стручњаци су и у том погледу постигли значајне резултате. Помоћу оплођене икрне наше младице су већ пресељене у многе земље (Финску, Шведску, Француску па чак и у Мароко), само смо, на жалост, изгледа заборавили да прво треба населити своје воде... Једино што је учинено код нас за ову нашу племениту рибу јесте забрана да се лови испод мере од седам сантиметара. Према томе, ако случајно уловите младицу мању од 7 сантиметара, пустите је натраг у воду...

АУТО-ПУТ КРОЗ САХАРУ

Стручњаци све више привлачи идеја о грађењу ауто-пута кроз Сахару. Већ су направљени многобројни нацрти и пројекти. Један од њих интересант је по томе што предвиђа да се дуж пута са сваке стране поставе специјалне широке „траке“ посуте једном незапаљивом врстом петролеја који би спречавао да ветар, који овде готово непрекидно дува, не наноси песак.

ХАЉИНЕ „ИЗ ДЕЛОВА“

Хаљине и костиме за жену и децу, у деловима који се специјалном пластичном траком састављена тако да мењају и изглед и намену, налазе се у Паризу. Хаљина за посао зачас се претвори у вечерњу или хаљину за коктел.

ЦИНОВСКИ КАМЕЛЕОН СА МАДАГАСКАРА

Камелеон спада у ред гмизаваца који су се прилагодили животу на дрвету и познат је по томе што може да мења боју тела помоћу пигментских хелија. О овој необичној особини влада једно погрешно мишљење. Наиме, многи сматрају да камелеон може да се прилагоди својој околини, тј. да поприма боју која му је потребна у одређеној ситуацији. Међутим тачно је то да камелеон распо-

лаже скалом боја али се оне мењају не у зависности од околних већ под утицајем температуре, светлости, влаге, страха, глади и сл.

Ова необична врста гмизаваца живи у јужним деловима Европе (у Шпанији), у Африци јужно од Сахаре, на Мадагаскару, у једном делу Арабије, у Индији и на Цејлону.

Занимљиво је да на Мадагаскару живе у исто време и

највеће и најмање врсте камелеона. Циновски камелеон (на слици) дуг је 75 а најмања врста свега 10 сантиметара.

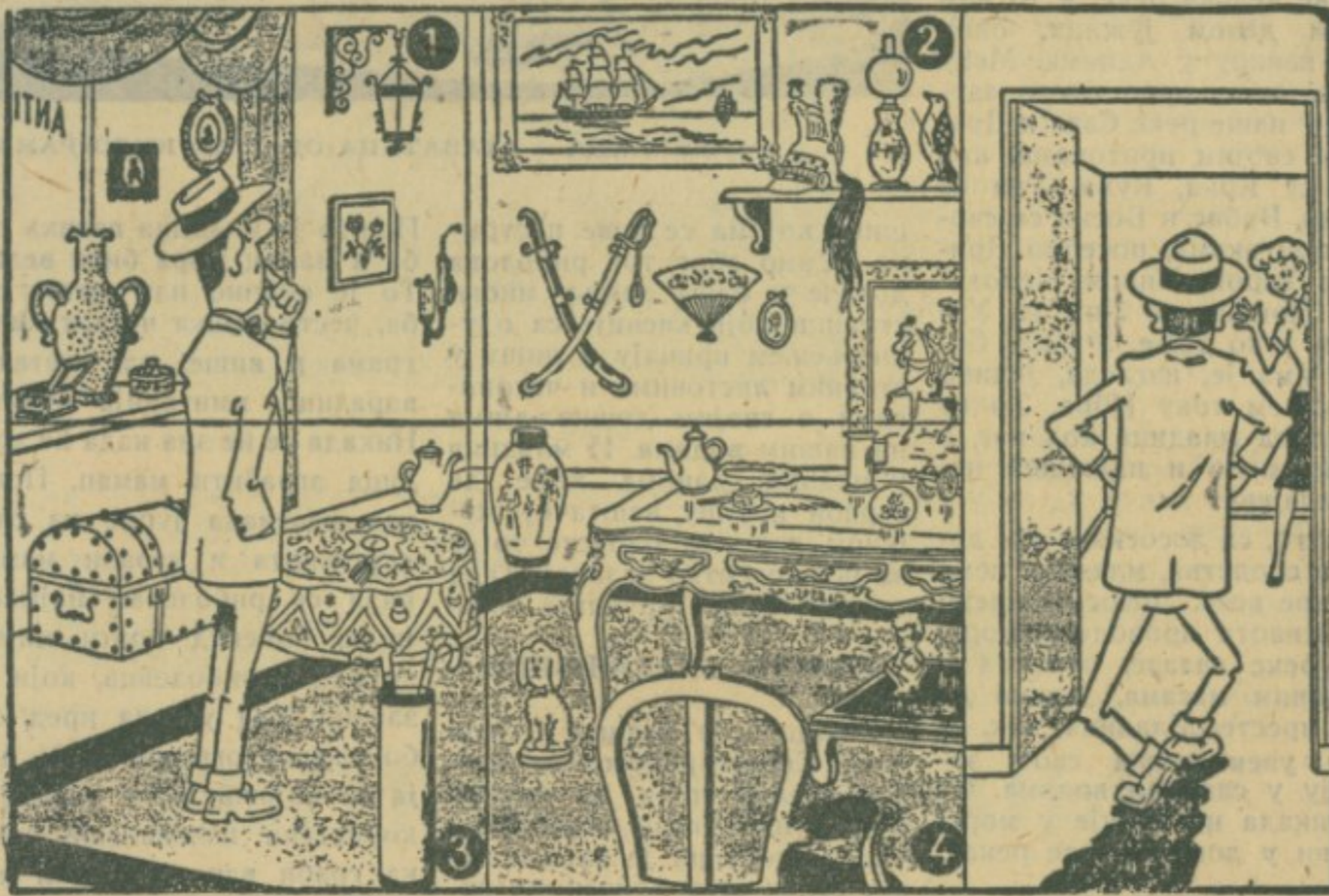
Многи љубитељи тераријума желе да у својој збирци имају и камелеона, али је до њега тешко доћи, а још је теже одржати га. Камелеон тражи специјалну температуру као и влажност ваздуха. Храни се само живим инсектима, што такође представља велики проблем.

Најдрагоценији зуб

Када је пацијент-доброволац сео у удобну фотељу за пацијенте зубне ординације универзитета у Мичигену недостајао му је један кутњак у горњој вилицы. Када је устао са свог седишта „врдео“ је 30.000 долара више него сад раније. У шупљину му је уграђен зуб који представља две године напорног рада најбољих медицинских стручњака. Јер, тај зуб, је права сићушна лабораторија начињена од пластике и електричних влакана. Она садржи шест малих радио-отпрених отаница чији је домет 30 сантиметара, 28 електронских уређаја и две минијатурне батерије које се могу заменити. Ово ремек-дело је изум главног лекара зубне лабораторије универзитета у Мичигену Јана Скота и омогућило зубарима да добију податке о притиску и напорима којима су изложени зуби што је значајно да би се за сваку прилику направили погоднији мостови.

О ПЛВОРИ ОЧИ

ПОКЛОН

ЈЕДАН ПАЖЉИВ СУПРУГ ХТЕО ЈЕ ДА ОБРАДУЈЕ СВОЈУ ЖЕНУ И КУПИ ЈОЈ ПОКЛОН ЗА РОБЕНДАН. ОТИШАО ЈЕ У ЈЕДНУ ПРОДАВНИЦУ АНТИКВИТЕТА ЈЕР ЈЕ ЖЕЛЕО ДА ПОКЛОН БУДЕ НЕ САМО ЛЕП ВЕЧ И НЕОВИЧАН, И НАШАО ЈЕ ШТО ЈЕ ЖЕЛЕО. НА ДЕСНОЈ СТРАНИ СЛИКЕ ВИДИТЕ КАКО ВЕЧ УЛАЗИ У СВОЈ ДОМ НОСЕВИ ПОКЛОН. ПОГОДИТЕ ИЗ КОГА ОД ЧЕТИРИ КВАДРАТА ПОТИЧЕ ПОКЛОН И КОЈИ ЈЕ ПРЕДМЕТ ЧОВЕК ИЗАБРАО.

ОДГОВОР: **ВИДЕ ЈОВЛИЊЕ ЧЈКЖДЈ И КЈКЛ АЈКЖОКЖ ОИП ИИИИ ЕО ОИП АМОФЧ ОИПЖ ЕИ ЕИ НОКЖОП**

ЗА МАЛЕ МАТЕМАТИЧАРЕ

Ако желите да изненадите своје другове знањем из математике, предложимо вам да са њима изведете овај рачунски опит: Ево у чему се он састоји: замолите једног од присутних да напише троцифрени број (који ви не сме те да видите), с тим што између прве и последње цифре разлика мора да буде најмање 2. На пример број 438. Затим му реците да овај број напише обрнутим редом, значи 834. Сад нека одузме мањи број од већег: 843 — 438 = 396, а затим и добијену цифру 396 нека напише обрнуто: 693. На крају нека сабере два последња добијена броја, од носно 396 + 693. Пре него што буде изговорио коначан резултат ви победоносно објавите да он износи 1089. Пазите, успех вам је сигуран под условом да се ваш друг придржавао правила да разлика између прве и последње цифре буде најмање 2, а резултат ће увек бити, би ло који бројеви да су изабрали — 1089.

МАЛИ КЛОВН

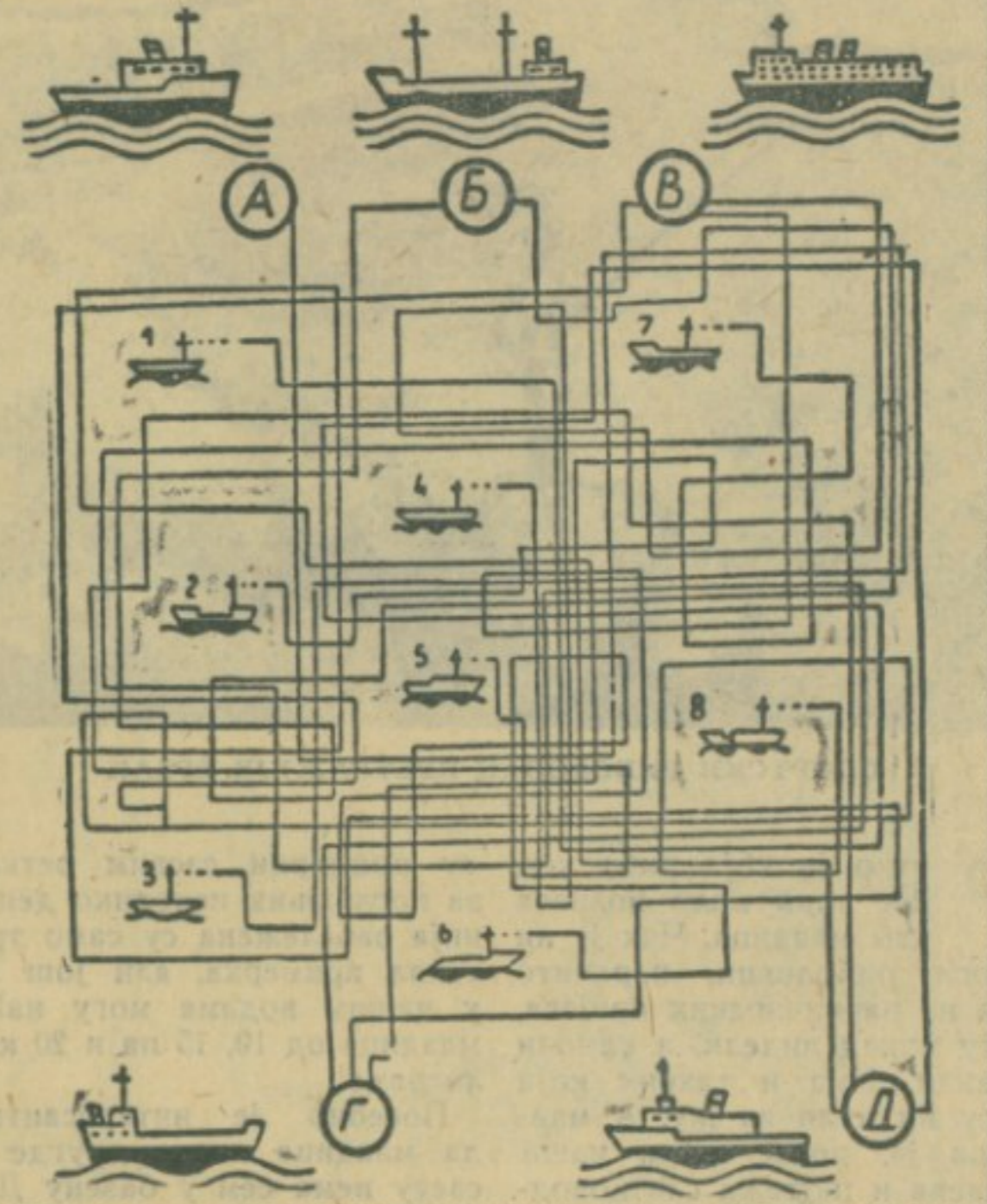
Наш симпатични познаник мали клоун нашао је најзад своју капу. После толико узбудљивих догађаја легао је на једно јастуче заборављено на поду у једном углу и чврсто заспао. Када се ујутру пробудио соба је била празна. Марице више није било у кревету а по шумовима који су допирали до њега знао је да је свакодневни посао у кући већ почео. Право је чудо што Марицина мајка, спремајући стан, није открила нашег познаника. Мали клоун се протеглио, погледао кроз прозор да види какво је време и замислио се: шта да ради цео дан затворен у кући? И баш у том тренутку чуо је да су се улазна врата на кући отвори-

ла. Да би искористио прилику потрчао је мислећи да ће успети да стигне до њих пре него што се затворе. Али, као што се у журби често дешава, оклизуно се и скотрљао низ степенице. Вероватно би се озледио да при дну степеница није лежало нешто бело и меко што је ублажило његов пад. Ако желите да знате шта је спасло нашег немирка повежите оловком најпре све тачке обележене бројевима, и то редом почев од 1, затим азбучним редом тачке обележене словима, и на крају спојите тачку 23 са 27, 14 са 24, 26 са тачком А, 8 са 3 и 1 са тачком И.

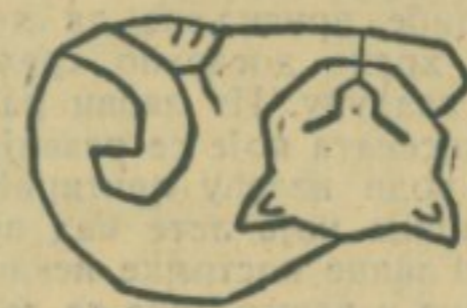
Млађим читаоцима дозвољено је да линије везе пронађу служећи се шибницом којом ће „пратити“ њихов правац. Одраслији треба да покушају да задатак реше пратећи линије само у мислима.

БРОВОВИ И ЧАМЦИ

На цртежу видите пет великих бродава и 8 моторних чамца. Сваки брод одржава радио-везу са по једним чамцем. Можете ли да утврдите који је брод везан с којим чамцем?

Одговор:

НАПРАВИ САМ

ПЕТАО ОД ШТОФА

Ако је лепо урађен овај петак направљен од престастих комада штофа, обрадоваће као поклон појединачко и младе и старије.

Да бисте га направили потребно је да имате: чврсти картон величине 20 x 26 сантиметара, комад жутог платна, парчад штофа зелене, пла-

ве, црвене, кестењасте и црне боје, уз то још и белу бојичу, маказе и лепак.

Од чврстог картона изрежите правоугаоник величине 20 x 26 сантиметара, залепите

га на жуто платно које сте претходно добро загладили и чије сте ивице посувалили и залепили с друге стране картона. То ће бити оквир за вашу „слику“. Оставите га да се осуши и ставите одозго неки тежи предмет (пеглу или већу књигу).

На жутом платну нацртајте белом бојом линије: оне ће вам послужити као подлога на коју ћете залепити штоф. За главу и тело припремите парчад штофа јаркозелене и светлоплаве боје и почните да их лепите од главе, као што се види на нашем цртежу, и то по већ испртаном изломљеним линијама све до ногу.

За реп, који треба да има облик срца исечите језичке од штофа светлоплаве и тамнозелене боје, који треба да буду дужи и зашиљени на једном крају. Да би реп био гушћи у почетку наслажите више ових језичака један на други, а после их ребајте тако да савио једним својим крајем налажу да би реп изгледао распуштенији. Између тамнозелених језичака увуците неколико плавих.

За крсту узмите парче штофа јаркоцрвене боје. Кљуи и ноге нека буду светлокестењасте. Око и канџе треба да буду црни. Између и поред петлових ногу залепите неколико зелених пантљика — оне треба да представљају траву. Све то опет ставите под неки тежи предмет да би се лепак што чвршће држао.

Да би цела слика лепше изгледала можете дуж њених ивица налешити рецкасту црвену пантљичку, као што се види на нашој слици.

На полеђини слике залепите канап помоћу којег ћете је окачити о зид.

У чему је тајна

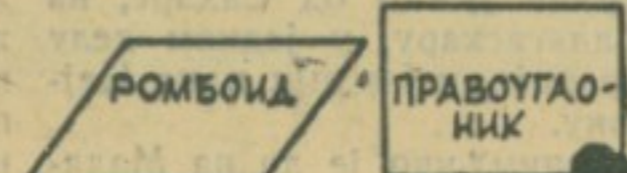
Један зидар решио је да и себи сагради кућу. Објашњавајући својој жени план куће, рече јој:

„Веома сам задовољан планом. Погледај, на пример, ове прозоре. Они су мој проналазак. Ако једног дана будем зажелело да у кући буде два пута више светлости, то ћу моћи да урадим а да при том не повећам ни висину ни ширину прозора.“

Шта мислиш у чему је тај на?

Објашњење:

Зидар је на плану нацртао прозоре, чији рамови имају облик ромбоида и када буде касније решио да повећа количину светлости даће им облик правоугаоника, јер је површина правоугаоника већа од површине ромбоида који има исте стране и то зависи од угла које склапају стране ромбоида.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) река у Сибиру, 7) друм, 8) познати француски сликар (Пол), 10) врста зачина, 12) врста женске капе, 13) савремено средство везе, 15) предлог, 16) лука у Израелу, 17) иницијали нашег шаховског ае лемајстора, 19) аутомобилска ознака за Ваљено, 20) старо индоевропско племе, 22) град у СССР, 24) једноћелична биљка, 26) пољопривредна алатка, 27) клека, 28) штампарске грешке, 30) аутомобилска ознака за Крагујевац, 31) музичка нота, 32) део намештаја, 34) песма узвишеног садржаја, 36) врста коњског кретања, 38) висораван у Црној Гори, југоистично од Шаваника, 40) птица са Новог Зеланда, 41) рива, 42) морски сисар, 43) старожудејски цар, 44) град у Метоксији.

	1	2	3	4	5	6	
7			8				9
10		11		12			
13			14		15		
16			17	18		19	
			20			21	
22	23			24			25
26				27			
	28		29				
30		31		32		33	
34	35		36	37			
38		39		40			
41						42	
	43						44

Усправно: 1) роман М. Ј. Љермонтова, 2) музичка режба, 3) историјско место у Малој Азији, 4) тениски термин, 5) старогрчки баснописца, 6) име и презиме нашег књижевника („Васа Респект“), 7) газетно стање неке материје, 9) ишчекивање, 11) музичка нота, 14) инсекти из фамилије опнокрилаца, 18) део тела, 20) вештак у спремању јела, 21) земљиште, 22) хемијски знак за баријум, 23) дипломатско тело, 25) скраћеница за „ад акта“, 29) део ваге, 30) народна игра, 32) фотографије, 33) експеримент, 35) речни рибар, 37) врата першуна, 40) аждаја.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Водоравно: 1) хексан, 6) кино, 7) вео, 9) ода, 10) јаук, 11) кр, 12) карст, 13) топ, 15) Мита, 16) оцена, 18) Р(иста) В(укановић), 19) ета, 20) ја, 21) Енаре, 23) шс, 25) сто, 26) Брид, 28) ер, 29) крава, 30) хемијски знак за баријум, 23) дипломатско тело, 25) скраћеница за „ад акта“, 29) део ваге, 30) народна игра, 32) фотографије, 33) експеримент, 35) речни рибар, 37) врата першуна, 40) аждаја.

ПРИРОДА И ЉУДИ

МОЈ ПРИЈАТЕЉ ДЕЛФИН «МАЛИША»

Проводио сам тај одмор на јужној обали Крима. И, јасно, највећи део времена проводио сам на мору. Једног олујног дана, док су се таласи с треском разбијали о камење, зачуо сам кроз њихов шум неке необичне звуке. Подсећали су ме на звиждање а истовремено и на плач. Пошао сам према месту одакле је долазио и видео: на обали, између камења, копрца се делфин. Није био велики: око метар и по.

Притрчао сам му, узео га на руке и хтео да га вратим у море. А онда сам помислио: таласи ће га опет избацили на обалу, угинуће.

Можда бих могао да га однесем у одмаралиште и ставим у базен док бура не прође — помислио сам.

Тако сам и учинио. Док сам га вукао узбрдо, спотичући се о камење, делфин је грчевито отварао и затварао уста. Чим сам га спустио у воду окренуо се трбухом нав-

ше и — укочно се. Зар је могуће да нисам успео да га спасем? Преврнуо сам га и држао га тако пет минута. Видим: отворило је очи и радознало ме посматра. Обрадовао сам се и викнуо:

«Живећемо, малиша! Не дај се!»

Гладио сам га по леђима, чешкао испод грудног пераја. У одговор, Малиша је захвално махнуо репом. Тада сам га узео за пераја и повео по базену. Али, он се убрзо отргав од мене и самостално начинио „почасни круг“. Базен, разуме се, није море и делфин је стао да кружи уз његове зидове.

Тако је пливао, не заустављајући се ни за тренутак, више од једног часа. Затим се умирио на површини воде. Отишао сам на супротну страну базена и викнуо:

— Малиша!

Делфин се није ни померио. Неколико пута поновио сам свој позив. На пети или шести позив стреловито је допливао

Сарадник „Недеље“, недељног прилога совјетског листа „Известија“, пуковник Мочалов, испричао је недавно својим колегама свој најнеобичнији и најдирљивији доживљај с летовања.

до мене. Поново сам променио место и поново га позвао. И он је опет допливао. Прву „лекцију“ поновили смо неколико пута.

Када сам идућег јутра отишао да обиђем свог новог познаника, он је већ вредно кружио по базену. Претходне вечери, у базену су пливале и рибе. Сада их више није било.

— Где су рибе, Малиша? А, Малиша?

Чуо је своје име и допливао. Било ми је јасно, да их је Малиша појео за доручак. Шта сад да радиш: стекао си делфина па га и храни, а ти значи пет до шест килограма рибе дневно, најмање.

Међу људима у одмаралишту увек има пецача. Отишао сам до њих.

— Момци, не дозволите да делфин угине.

Пецачи су се одазвали. За ручак сам већ имао пет килограма рибица. А Малишин а-

петит био је огроман: гутао је рибу за ребром.

Тако сам га хранио четири дана. Ујутру, у подне, увече. По режиму одмаралишта — санаторијума. А затим сам приметио да се делфин осећа скучен. Извукао сам га из базена и повео према мору. Стигавши на пристаниште спустио сам га у воду.

И тада се догодило нешто за мене сасвим неочекивано. Делфин је отпливао неких петнаестак метара а затим се, као да се нечег сетио, окренуо и стао. Осетио сам да гледа у мене. Очигледно је чекао: да ли ћу поћи за њим. Тако смо стајали око један час, гледајући један другог и не решавајући се да се растанемо.

Затим сам пошао дуж кеја, а Малиша упоредо са мном. Допливавши до места где се кеј завршава, стао је да се бацака као да је тражио пут

којим би доспео до човека. Не наштави га, зауставио се уз саму обалу, трбухом додирујући њунак. Постојао сам изнад њега око пет минута и тешка срца упутио се у одмаралиште.

После три часа опет сам био на пристаништу. И Малиша је био тамо. Приметио ме је и одмах живнуо. Час би се устремио према отвореном мору да би одмах застао, час би правиво кругове и опет се враћао према обали. Схватио сам да ме зове к себи. Набавио сам рибе и почео да му их бацам. Ловио их је у води. Понекад је покушавао да их ухвати још у лету, али му у почетку то није успевало. Али, већ код десете рибе скочио је три метра изнад воде и зграбио је док је још летео кроз ваздух.

Сутрадан сам поново отишао на кеј. Малиша је већ био крај њега, чекао ме. Нахранио сам га. Овог пута је сваку рибу ухватио у лету, као добар голман лопту. А затим је запливао...

И ја сам одлучио да се окупам. Малиша ми се приближио и стао. Помиловао сам га по леђима. Брзо је отпливао од мене али се исто тако брзо и вратио. Тада сам ја запливао а и Малиша. Нисам могао да се мерим с њим и он је то схватио — вратио се и стао да плива око мене. Понекад би ми се очешао о ноге. А затим је почео да прави пируете; једном је чак прескочио преко мене. Мотао се око мене, као пас, и очигледно се радовао што сам с њим. Ускоро сам запливао према обали. И опет се Малиша устремио за мном. Чак је покушавао да ми препречи пут као да је покушавао да ме не пусти да изиђем из воде.

Сутрадан смо се опет заједно купали. И он је опет кружио око мене али ме више није мамио на пучину.

Ближио се крај мом одмору. Неколико дана пре одласка одлучио сам да се више не сретнем с Малишом. Само сам га издалека посматрао. Он се непрестано врзало око кеја. Чекао ме је. Долазили су разни људи, али он на њих није обраћао никакву пажњу. Чак их се клонио. Није хтео да склопа нова познанства.

Ујутру, петог дана после нашег последњег сусрета, више нисам могао да издржим. Одлучио сам да посетим пријатеља. Дошао сам на пристаниште. Малише није било. Значи, вратио се својима. Тако је и требало да буде.

Али, шта је оно? На обали, на двадесетак метара од краја кеја, лежи нека велика риба. Потрчао сам. Малиша? Да, био је то он. Лежао је окренут трбухом навршице. Погледао сам му очи, биле су мутне. Пажљиво сам га спустио у воду. Можда ће оживети. Али, никаквих знакова живота није више било.

— Малиша, Малиша, шта си то урадио. Како си се нашао на обали?

Те ноћи није било буре. Очигледно, делфин је „узео залет“ и искочио на обалу. И ту је скончао. Угинуо је чекајући човека.

Узео сам Малишу на руке и однео га у шуму. Ископао сам јаму и положио у њу свог пријатеља. И затрпао га. Пошто си толико желео да се дружиш са сином земље — почивај у земљи.

НОВО, НОВО, НОВО...

Немачки град Нирнберг није познат само по томе што се у њему сваке године одржавају чувени сајмови дечјих играчака већ и по сајму проналазака и новитета. Тако је крајем прошле године одржан 21. међународни сајам ове врсте на коме је било изложено више од 500 разних новитета.

Међу њима највећи број је био посвећен безбедности саобраћаја. Тако је један шпански конструктор приказао један аутомобилски обруч доволно еластичан да се са њим стигне нормалном брзином до најближе гараже, чак и ако је гума пукла.

Да би спречио ланчане сударе на аутострадама у случају магле, један немачки проналазач приказао је једну „сонду“ с ултразвучима која светлосним и акустичним знацима јавља да се нешто приближава возилу и то на довољној раздаљини да се може на време зауставити. Један други проналазач конструисао је специјалан апарат за прецизирање гаса који излази из ауспуха, а други је нарочито сигурносни троугао помоћу ко-

га се обавештавају други возачи да је возило у квару, да возач није здрав и да му је потребан лекар, или да нема бензина.

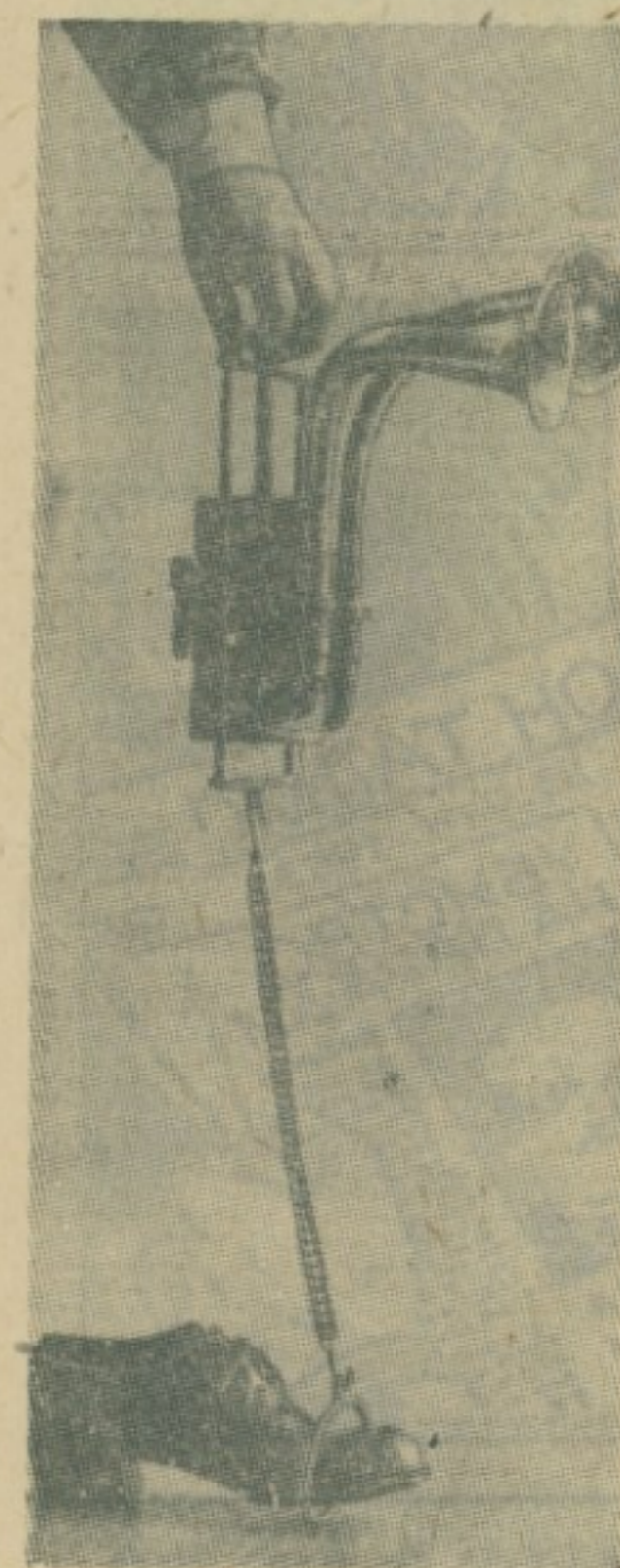
Међу апаратима за спасавање примећен је нови тип „звона под притиском“ а намењен је за спасавање пострадалих у мору. Један аустријски проналазач направил је дрвену викенд-кућицу која може да се спакује а распакована има сто, столице, све до ручних санитарних уређаја.

Један фински конструктор начинио је пушку на којој се може нишанити са оба ока.

На овој изложби примећени су и предмети намењени за свакодневну употребу од којих је свакако интересантан транзисторски апарат који може да се смести у оквир од наочара.

Маме и тате нарочито ће обрадовати дечја колица која могу да се пењу уз степенице, а не носе као досад. После машина које перу, суше и пегају рубље појавила се машина која такво рубље и слаже.

АУТОМОБИЛСКЕ ТРУБЕ НЕКАД

ДВОГЛАСНИ ВАТРОГАСНИ РОГ НА СЛИЦИ МОГАО ЈЕ ДА СЕ ПОКРЕЊЕ И РУКОМ И НОГОМ

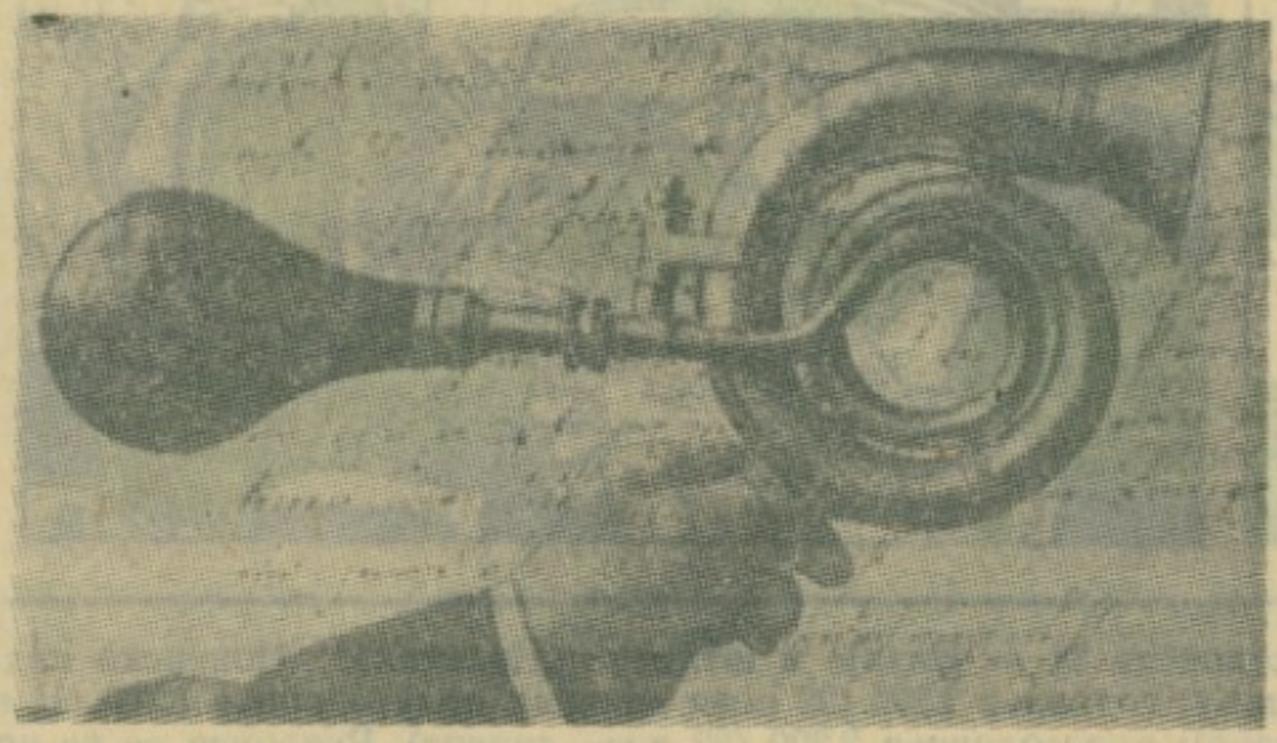
У Луцерну је овог месеца одржана изложба „Улични саобраћај“ са посебним одељком који приказује историју и развук аутомобилских труба. Сто тридесет труба свих врста причају посетиоцима историју аутомобилизма од 1900 — 1920. године. Све трубе и сигналне рогове ставио је организаторима на располагање колекционар Густав Вирц. Он је 1926. учени механичарски занат почео да сакупља старе аутомобилске трубе и за десет година у слободном времену пронашао преко 300 ових необичних уређаја за трубење. Данас може да се похвали да има највећу приватну збирку те врсте на свету.

Један поглед у историју развоја аутомобилизма показује да прва возила, која са својим бучним моторима и облацима испусних гасова и водене паре нису могла ни да се превиде ни да се пречују, нису имала сигналне уређаје. Када је број кола порастао а брзине се повећале власти су захтевале да се у колима монтирају сигнални уређаји. Када се уместо поштанског рога у који се дувало снагом плућа појавио рог са гуме-

ном лоптом, отворено је ши роко поље за небројене варијације сигналног рога.

На неким је возилима постојала, на пример, нарочита акордна труба са шест тонова, код које се после сваког притиска на гумену лопту окретао ваљак помоћу малог клипа и ослобађао отвор за један од шест рогова. Даљи развој донео је механичку трубу која је радила уз помоћ ваздушне пумпе, коју је у покрет стављао мотор. Када је у првом светском рату понестало гуме, брзо је овла дала моторна пиштаљка. Два десетих година појавио се амерички клаксон-рог. Његово снажно крештање настајало

је на тај начин што се једна метална мембрана уз помоћ малог електромотора клатила преко зупчаничког погона. Готово у исто време нашло се једноставније решење покретања мембране на батеријску струју, које је још и данас уобичајено. Посетилац ове изложбе не може да се отме смешку пред овим експонатима. Директор изложбе Валдис написао је о томе у једном чланку: „Ова збирка треба да нас подсети на то да су и производи нашег времена пролазни и да ће им се касније генерације, можда, смејати.“

ОВА ТРУБА ПОТИЧЕ ИЗ 1905. ГОДИНЕ И НАЧИЊЕНА ЈЕ ОД МЕСИНГА.

...пре него што младић на Хавајима буде примљен међу ри баре мора да научи да баца велику мрежу тако да она падне у воду потпуно раширена. За то су потребне дуге и напорне вежбе.

...од педесет обелиска, колико су стари Египћани подигли у славу својих фараона, сачувано је само 19.

Пет их се данас налази у Египту, један је у Паризу, један у Лондону, два су у Цариграду а 9 у Италији.

...музички изрази „дур“ и „мол“ потичу из латинског језика у коме реч „дурус“ значи тврди, а молис — мек.

...једна од најомиљенијих забава младунаца лава је верање по дрвећу. Уколико више расту они све више занемарују ту забаву тако да се одрасли лавови никад не пењу на дрво.

...кад запалимо шибицу, пламен који на-

стаје достиже температуру од 1350 до 1930 Целзијусових степени.

...за само један јак акорд на клавиру пијаниста утроши снагу од два килограма; снагом која му је потребна за један цео клавијерски концерт могао би да подигне терет од 400 килограма на висину од једног метра.

...поред кљова, које заправо више и немају улогу зуба, слон има само још четири кут-

њака. Кад се они истроше израсту му нови, исти по величини и облику као и стари.

...човеков желедац излучи у току дана око 1,5 литар пробавних сокова.

...да би излучиле један килограм восна, пчелама је потребно десет до дванаест килограма хране.

ЗООЛОШКИ ВРТ ЗА ИНСЕКТЕ

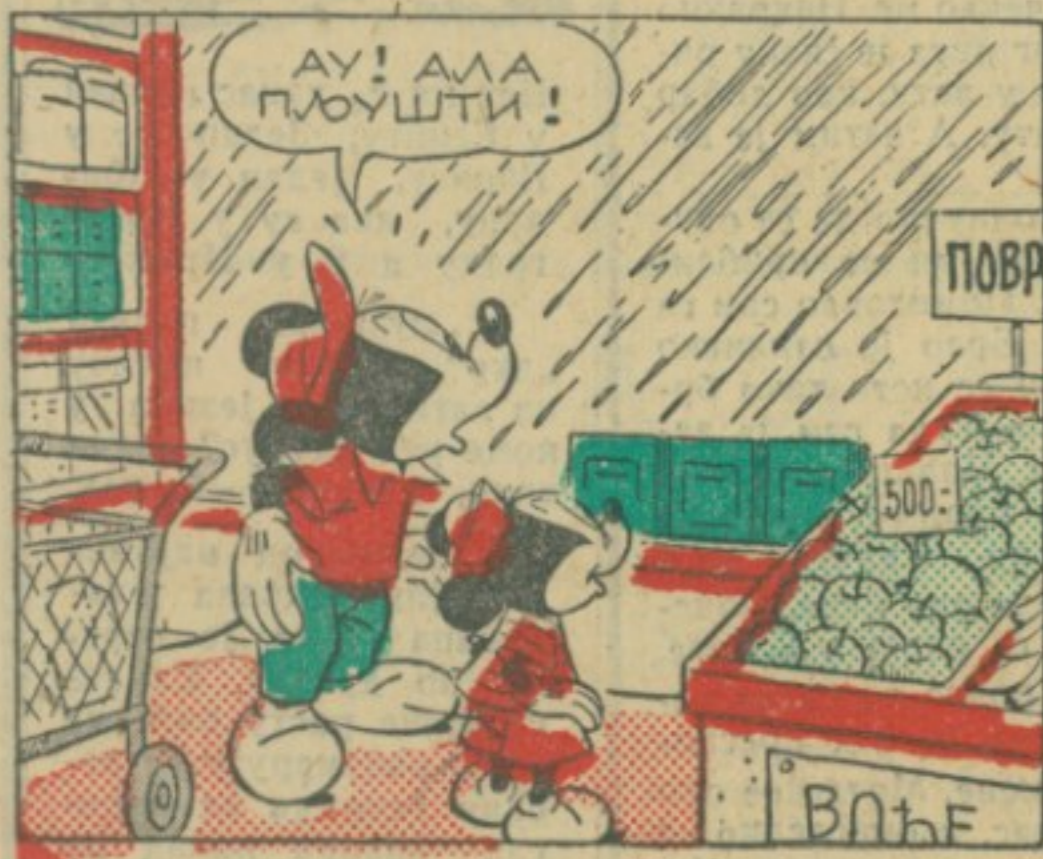
Американец Брејтон Еди из Чикага дошао је на необичну идеју да оснује зоолошки врт за инсекте. Сви су му говорили да је то бацање пара јер — кога интересују инсекти. Па ипак, он је истрајао и створио врт са 156 разних врста инсеката. Посета је била преко очекивања. Људи су желели да дознају што више о инсектима, о њиховом начину живота, о понашању у

кавезима итд. Најтежи проблем за Едија је био како набавити одговарајућу храну толиким инсектима. Неки од њих су чак мењали свој јеловик пошто су изгубили слободу, што је још више отежавало посао Едију.

Према Едију сви су инсекти корисни јер уништавају једни друге. Уколико је неки инсект бржи, утолико је кориснији.

WALT DISNEY

МИКИ

ЦОНИ ХАЗАРД ФРЕНК РОБИН

